

ՈԳԵԻՈՐ ԵՐԳԵՐ

ՅԴԽՈՎԵՐ
A-80
38137

ՀՈԳԵԻՈՐ ԵՐԳԵՐ
ДУХОВНЫЕ ПЕСНИ
SPIRITUAL SONGS

ДУХОВНЫЕ ПЕСНИ

SPIRITUAL SONGS

ВТОРОЕ ИЗДАНИЕ
SECOND EDITION

ЕРЕВАН, "АНАИТ" 2011 YEREVAN, "АНАИТ"

ՀՈԳԵԻՈՐ ԵՐԳԵՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

38138

ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՆԱՐԻՏ», 2011

ԵՐՊԵՏԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱՅԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ
БИБЛИОТЕКА
ЕРГОСКОНСЕРВАТОРИИ

**Հրատարակված է
պետական պատվերով**

ՀՏԴ 23/28+78(479.25)
ԳՄԴ 86.37:85,31(2Հ)
Հ 241

**Կազմեց եւ խմբագրեց
Աննա Արեւշատեանը**

**Составление и редакция
Анна Аревшатян**

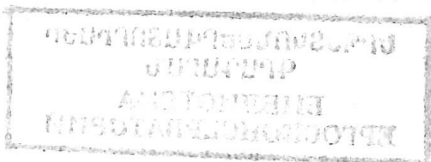
**Compilation and Edited by
Anna Arevshatyan**

Հ 241 «Դոզևոր երգեր» /կազմ. Ա. Արեւշատյան. – Եր.: «ԱՆԱԻՏ»,
2011. – 216 էջ:

ՀՏԴ 23/28+78(479.25)
ԳՄԴ 86.37:85,31(2Հ)

ISBN 978-99930-63-33-9

© «Անահիտ» հրատարակչություն, 2011 թ.
© Издательство «АНАИТ», 2011 г.
© «АНАИТ» publishers, 2011

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայ հոգեւոր երգարուեստը, որը արեւելաքրիստոնէական աշխարհի հնագոյն երաժշտական մշակոյթներից է, սկսել է ձեւաւորուել դեռեւս IV-V դարերում: Լինելով բացառապէս միաձայն /մոնոֆոնիկ/ մշակոյթ եւ կազմաւորուելով Արեւելքի եւ Արեւմուտքի բազմահարուստ երաժշտական աւանդոյթների խաչմերուկում, այն դարերի ընթացքում ձեռք է բերել ինքնատիպ գծեր, որոնք պայմանաւորուած են եկեղեցական ձայնեղանակների ուրոյն համակարգով, ժողովրական եւ գուսանական արուեստի հետ ունեցած ընդհանուր ակունքներով:

Շարականերգութիւնը հայ հոգեւոր երգարուեստի առաւել ծաւալուն եւ համեմատաբար լաւ պահպանուած հատուածն է: Զարգանալով մի ամբողջ հազարամեակի /V-XV դդ./ ընթացքում, այն մշտապէս եղել է ազգային մշակոյթի խոշորագոյն դեմքերի ուշադրութեան կենտրոնում եւ հարստացել նրանց ստեղծագործութիւններով: Շարականի՝ իբրեւ հայ հոգեւոր երգարուեստի առաւել ընդհանրացած տեսակի բազմադարեայ զարգացումն ունեցել է մի քանի հանգրուաններ: Դրանցից սկզբնականը քրիստոնէութեան ընդունումից եւ գրերի գիւտից յետոյ առաջին ինքնուրոյն հոգեւոր երգերի՝ կցուրդների ստեղծման շրջանն է: Պատմական աւանդոյթն այն կապում է Մեսրոպ Մաշտոցի, Սահակ Պարթեւի, Մովսէս Խորենացու եւ Յովհանն Մանդակունու անունների հետ: Այդ շրջանում է, որ կազմաւորուում են հայ շարականերգութեանը յատուկ կերպարային արտայայտչականութեան հիմնական ոլորտները, աստուածաշնչային նիւթի բանաստեղծական մշակման հնարները, հայ եկեղեցական երգեցողութեան հիմնական տիպերը՝ յորդոր, չափաւոր-միջակ եւ ծանր երգերը, որոնց մէջ շարժումը /տեմպը/ պայմանաւորում է նաեւ գրական խօսքի հնչիւնաւորման կերպը: Երգեցողութեան այդ տիպերի մշակումը կապուած է նաեւ պաշտոններգութեան մէջ նրանց գրաւած տեղով, այսինքն՝ ծիսական կիրառութեամբ: Ամենօրեայ ծամերգութեան համար նախատեսուած երգասացութիւնները, բնականաբար, ունեն պարզ եւ գնայուն նկարագիր եւ կատարուում են դպիրների դասերի

կողմից՝ խմբակային: Կիրակի օրերին եւ եկեղեցական խոշոր տօների ժամանակ կատարուող երգասացութիւնները օրուայ Հանդիսաւորութիւնն ընդգծելու նպատակով ստանում են աւելի մեծ ծաւալ, ծորերգային-զարդուորուն /կանտիլենային-մելիզմատիկ/ բնոյթ եւ Հնչիւնաւորուում մենակատար Հմուտ երգեցողների կողմից: Խստաշունչ ճգնաւորական, ապաշխարանքի, մարդու մեղսաւորութեան գաղափարը եւ վերջին դատաստանի սպասում արտայայտող շարականների կողքին քիչ չեն պատմողական եւ մեկնողական բովանդակութեան, ինչպէս եւ լուսաւոր, բերկրալի, քնարական զգացումներ արտայայտող փառաբանական, օրհներգային բնոյթի երգերը:

Յաջորդը նոր երաժշտաբանաստեղծական տեսակների՝ կցուրդ-կոնդակի, կանոնի զարգացման շրջանն է /VII-VIII դդ./, որը յատկանշուում է Կոմիտաս Աղցեցու, Սահակ Զորափորեցու, Անանիա Երակացու, Ստեփաննոս Սիւնեցու եւ այլոց մի շարք չափանմուշային կոթողներով: Իրենց վեհ տրամադրութեամբ, մեղեդային նկարագրի մաքրութեամբ եւ նրբակերտութեամբ աչքի ընկնող այդ օրհներգերը բնութագրուում են գեղարուեստական ընդհանրացման աւելի բարձր աստիճանով:

Հայ հոգեւոր երգարուեստը մեծ վերելք է ապրել X-XIV դարերում: Այդ շրջանում ստեղծուած նմուշներից շատերը՝ շարականներ, տաղեր, պատարագի սրբասացութիւններ կարելի է դասել արեւելաքրիստոնեական երգարուեստի նշանակալի երեւոյթների շարքը: X-XIV դդ. հոգեւոր մոնոդիան բնորոշուում է տաղային արուեստի տարբեր տեսակների /գանձ, տաղ, մեղեդի, յորդորակ/ ծաղկումով, որն իր հերթին ներագդել է նաեւ շարականի ժանրի վրայ: Առաջատար նշանակութիւն է ստացել այսպէս կոչուած մելիզմատիկ երգաոճը, որի ազդեցութեամբ ստեղծուած են տուեալ շրջանի լաւագոյն կոթողները: Միտում է նկատուում եկեղեցու կողմից կանոնակարգուած համապարտադիր ութ ձայնեղանակների կաշկանդող շրջանակները յաղթահարելու ուղղութեամբ: Անիի Թագաւորութեան ժամանակաշրջանի եւ մշակութային միջնուորտին կապված շարականագիրները՝ Ստեփաննոս Ապարանցին, Պետրոս Գետաղարձը, Գրիգոր Մագիստրոսը, Յովհաննէս Սարկաւազը ի մի են բերում V-VIII դարերի շարականերգութեան լաւագոյն ձեռքբերումները, զգալի չափով նախապատրաստելով կիլիկեան հեղինակների ստեղծագործութեան մէջ իրագործուած հետագայ մեծ թուիչքը: Այդ ժամանակաշրջանին է պատկանում նաեւ հանճարեղ բանաստեղծ եւ երաժիշտ Գրիգոր Նարեկացու /X դ./ տաղային ստեղծագործութիւնը, որն իր մեղեդային վառ կերպարներով, յօրինուածքա-

յին նորարար հնարքներով, աշխարհընկալման եւ գեղարուեստական ճաշակի ռենեսանսային բնոյթով, բոլորովին նոր հորիզոններ բացեց հայ երաժշտական մշակոյթում թե՛ ձեւի, եւ թե՛ բովանդակութեան առումով:

Հայ միջնադարեան մշակոյթի գագաթներից է XII դ. Կիլիկիայում գործած մեծագոյն երաժիշտ եւ բանաստեղծ Ներսէս Շնորհալու ստեղծագործութիւնը, որի նշանակութիւնը, ինչպէս եւ Գրիգոր Նարեկացունը, դուրս է գալիս զուտ ազգային շրջանակներից, դառնալով ողջ քրիստոնէական աշխարհի հոգեւոր երաժշտութեան ինքնատիպ էջերից մեկը: Ներսէս Շնորհալու գործերը, որոնք աչքի են ընկնում մեղեդային ոճի անհատականացմամբ եւ աշխարհականացմամբ, բանաստեղծական խորը ապրումով եւ տաղաչափական վարպետութեամբ, հարստացրել եւ համալրել են բոլոր երաժշտածիսական մատեանները՝ Շարակնոցը, Ժամագիրքը, Գանձարանը, Մանրուսումը: Նրա տաղանդի եւ ջանքերի շնորհիւ հայոց Պատարագն ստացավ երաժշտական առումով անկրկնելի նկարագիր: Պատարագ, որի մասին կարելի է իրաւամբ ասել. ինչպէս Աստուածաշնչի հայերէն թարգմանութիւնն է միջազգային գիտական աշխարհում ճանաչուել «թարգմանութիւնների թագուհի», այնպէս էլ՝ հայոց Պատարագի երգեցողութիւններն են անգին գոհարի պէս փայլում քրիստոնէական եկեղեցիների պատարագների մէջ: Ձեւաւորուելով վաղ քրիստոնէական եկեղեցու նշանաւոր հայրերի ընդհանրացած պատարագների հիման վրայ, այն դարերի ընթացքում անընդհատ յղկուել, կատարելագործուել է, ի վերջոյ դառնալով հայ հոգեւոր երգարուեստի խտացումը: Պատահական չէ, որ հէնց Պատարագն է հանդիսացել այն հիմքը, որին դիմել են Մակար Եկմալեանն ու Կոմիտասը հայ երաժշտութեան մէջ բազմաձայնութիւնը ներմուծելիս:

Ներսէս Շնորհալու աւանդոյթները խոր ազդեցութիւն են թողել XII-XV դարերի շարականագիրներին եւ տաղասացների ստեղծագործութեան վրայ, որոնցից հատկապէս նշելի են բուն Հայաստանում գործած խաչատուր Տարօնեցին, Յովհաննէս Երզնկացին, Վարդան Արեւելցին, իսկ կիլիկեան հեղինակներից՝ Ներսէս Լամբրոնացին, Յակոբ Կլայեցին, Գրիգոր Սկեւռացին եւ ուրիշներ:

Սակայն յայտնի հեղինակների կողքին մինչեւ ուշ միջնադարը ներառյալ ապրել եւ ստեղծագործել են բազմաթիւ երաժիշտ-երգեցողներ, որոնց անուններն անյայտ են մեզ: Նրանց երգերը սիրուել եւ յարատեւել են ընդհուպ մինչեւ մեր օրերը, հաւաստելով այն իրողութիւնը, որ այդպիսի

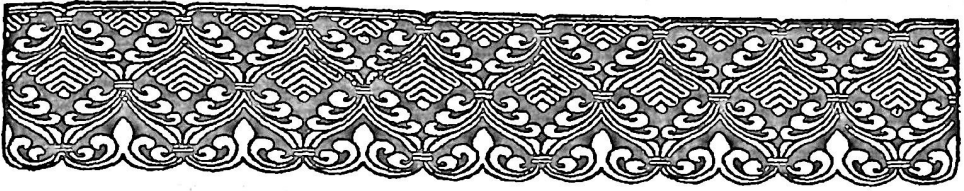
անանուն նուիրեալ մշակների շնորհիւ Հայ հոգեւոր երգարուեստը կարողացել է գոյատեւել, պահպանելով եղած աւանդոյթները:

Հարկ է նշել, որ միջնադարեան հոգեւոր երգարուեստը պահանջում է համարժէք մտեցում, ինչը յաճախ անտեսվում է: Եթե խօսքը շարականների մասին է, ապա պետք է տարակուսել, որ նրանցից շատերը կարծես իրար նման են, կրկնում են մէկը միւսին: Միջնադարեան արուեստն ընդհանրապէս /ճարտարապետութիւն, մանրանկարչութիւն եւ այլն/ ամենուրեք զարգացել է կանոնի պայմաններում, այսպէս կոչուած «նոյնութեան» էսթետիկայի պահանջներից ելնելով: Երգարուեստի դէպքում կանոնը արտայայտուել է ութ հիմնական եւ երկու ստեղի աւանդական ձայնեղանակների հաստատագրմամբ, որոնցից դուրս, ըստ միջնադարեան գեղադէտաստուածաբանների, մնացած երգերն անընդունելի էին: Հայ միջնադարեան երգահանները եկեղեցու կանոնական արուեստի պայմաններում կարողացել են ստեղծել իրապէս կենսական հնչողութեամբ, խորը կրօնական, հայրենասիրական եւ բնաստեղծական զգացումներով յագեցուած երկեր: Նրանց գեղարուեստական նշանակութիւնն անանց է:

Ժողովածուն կազմելիս առաջնորդուել ենք հետեւեալ սկզբունքներով. եղած ձայնագրութիւններում հանել ենք տակտի գծերը, ձգտելով հնարաւոր չափով վերականգնել միջնադարեան երգեցողութեան նախնական բնոյթը, որի մէջ որոշիչ էին հանդիսանում երգուող վանկով պայմանաւորուող մարդկային շունչը, քայլքը, ձեռքի շարժումը: Որոշ դէպքերում բեռնաթափել ենք նոտային տեքստը աւելորդ պատերացիոն նշաններից, հեշտացնելով նրա ընկալումը: Գրական տեքստերը երգի փոքր ծաւալի դեպքում ամբողջութեամբ բերուած են նոտային տեքստի տակ, կամ առանձին բերուած են երկրորդ տնից սկսուած /առաջինը գետեղուած է նոտային տեքստի տակ/, բացառութեամբ այն դեպքերի, երբ տեքստը զաղափարուած է ըստ անուանական ակրոստիքոսի: Այն ստեղծագործութիւնները, որոնք ունեն բնաստեղծական ծաւալուն տեքստ, բերուած են աւանդաբար երգուող մասով:

Ժողովածուն հասցէագրուած է ինչպէս երաժշտանոցների ուսանողներին, երաժիշտ-կատարողներին, երգահաններին, այնպէս էլ առհասարակ Հայ հոգեւոր երգարուեստով հետաքրքրուողներին:

ԱՆՆԱ ԱՐԻՇԱՏԵԱՆ,
արուեստագիտութեան դոկտոր, պրոֆեսոր

ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

Մեարոպ Մաշտոց

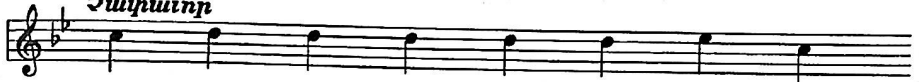
Յամենայն ժամ

Միջակ

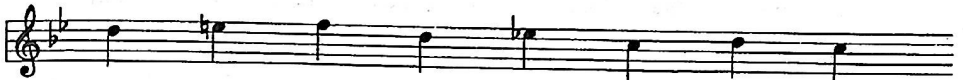
Յա - մե - նայն ժամ ա - դա - չանք իմ
ալս են, ի մե - դաց ի -
մոց սուրբ ա - ըա գիս, Տէր:
Յան - ցա - նաց ի - մոց զար - հու - ըի
սիրտ իմ, ա - դա - չեմ ըզ - Քեզ. Թող
ինձ, Տէր: Ար - տաս - ւաց ի - մոց
մի . ւը - ղեր, Տէր, զի պան-դուխտ եմ
ես յան - ցա - տը երկ - ըի:

Բազում են Քոյ գլխովիներդ

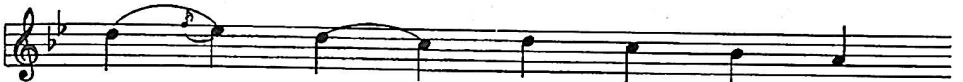
Չափաւոր

Բա - զում են Քոյ գը - թու - թիւն - քըդ

բազ - մա - մեղ ան - ձին ի - մոյ, ո -

ղոր - մեա Աս - տը - ւած քա -

ւիչ իմ: Աի Քեզ

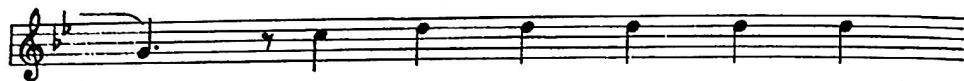
ան - ի - շա - չար Տէր մե - դայ չա -

րին խար - մամբ, ո - ղոր - մեա

Աս - տը - ւած քա - լիչ իմ:

ի փոյ ի միւս ան - գամ

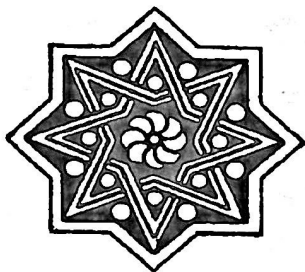
գա - լլս - տեա - նըն յոր - ժամ գաս դա - տել

զեր - կիր, ո - դոր - մեա Աս -

տը - ած քա - վիչ իմ:

Անկանիմ առաջի Քոյ, Տէր

Չափաւոր

Ան - կա - նիմ ա - ռա - ջի
 Քոյ, Տէր,
 բազ - մա - մե -
 ղիս ո - զոր մեա:
 Ա - ղա - ղա - կեմ առ Քեզ,
 Փըր - կիչ.
 քա - նա - նայ - տոյն

ըզ - ձայն:
 Բազ - մա - մե - դիս ո -
 դոր - մեա:
 Մաք - սա - տ - ըին Հա - ռա -
 մամբ կար - դամ առ
 Բեզ, Փըր -
 կիչ եւ ըա - ըե -
 ըար:

Սահակ Պարթև

Այսօր գոլով ի Բեթանիայ

Չափադր

Այս - օր գո - լով ի Բե - թա - նի - այ Բոյ

ա - մե - նա - զօր Հրա - մա - նա - ւրդ ձայ - նե -

ցեր Ղա - զա - ըու եւ դո - ղա - ցաւ

մահ, դը - ժոխք պար - տե - ցաւ ա - պա - կա -

նու - թիւն լու - ծաւ կեն - դա - նա - ըար

Քրիստոս կե - ցո ըզ - մեզ:

**Այսօր գոլով ի Բեթանիայ,
զՔոյ զաշխարհակեցոյց
Մուրբ զՅարութիւնդ
Յառաջագոյն ծանուցեր՝
Անապականարար կոչմամբ
Ձչորեքօրեայն ի Թաղմանէ,
Կենդանարար Քրիստոս, կեցո ըզմեզ:**

**Այսօր գոլով ի Բեթանիայ,
Երրայեցւոց մանկունքն
Սքանչացեալ ասէին՝
ԸզՄարիամու զեղբայրն
Ի Թաղմանէ յարուցեալ՝
Որդւոյն Մարիամու.
Կենդանարար Քրիստոս, կեցո ըզմեզ:**

Այսօր կանգնեցաւ աւազան

Չափատըր

Այ - սօր կանգ - նե - ցաւ
 ա - ա - զան մը - կրր - տու - թեան
 ի թո - դու - թին մե - ղաց մե -
 ղոց: Այ - սօր
 Տէ - ըրն մեր Ը - ա - նայր
 ջուրս ա - շա - կեր - տացն եւ պատ -
 ի - ըէր զայս ա - սե - լով:
 Մի ոմն ի մէնջ եղ -

38137

ԵՐԴՏՏՎՈՆՆԵՐՎԱՏՈՐԻԱԶԻ
 ԳՐԱԴԱՐԱՆ
 БИБЛИОТЕКА
 ЭРГОСКОНСЕРВАТОРИИ

բարձր, մատ - նե - լոց է
 զիս ի մահ, եւ ո - թո -
 շի յա - շա - կեր - տա - ցըր:
 Զայն լըւ - եալ Պետ - րո - սի
 ալ - նար - կէր առ Յով - Հան -
 նէս, Հար - ցա - նել թէ ով ի -
 ցէ: Բա - նըն, զոր ա -
 սաց Յի - նուս, տրրտ - մե - ցոյց
 զիւր զա - շա - կերտան, եւ
 խոտ - վե - ցան ա - մէ - նե - քեան:

**Ընդ որում ես համբուրեցից ասէ,
ըզնա կալարուք.
Ով համբոյր նենգութեան,
նշան եւ առիթ մահու:**

**Մերկացավ յինքենէ
զաստուածային սուրբ հոգին,
եւ ըզգեցաւ ըզսատանայ որպէս
հանդերձ արկաւ զիրեաւ:**

**Ի գիշերին յորում մատնէր
Փրկիչն մեր ի մահ խաչին,
եղ ի լեառն ձիւթենեաց,
աղօթելով զայս ասէր,
Հայր, անդո յինէն գրաժակս:**

Մովսէս Խորենացի

Ծագումն Հրաշալի

Չափաւոր

Ծա - գու - մըն հրա - շա - լի,

որ ան - հայտ էր ի մէնջ:

Եւ ըս - նին հայ - ըս - կան

ան ըմ - բրու - նե - լի

հոր փայ - լակ - նաց - եայ ի մարմ -

նի ընա - կե - ցաւ, ան - վը -

նաս պա - հե - լով զա - ըս -

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի

Շանր

Խոր - հուրդ մեծ եւ

սքան - չե - լի, որ

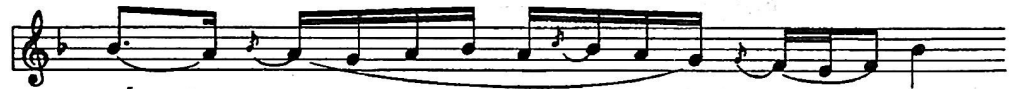
յայտն ա - տուր յայտ -

նե - ցաւ հո - վիւրն եր -

գնն ընդ հրեշ - տակս

տան ա - նե - տիս

աշ - խար - հի:

Մրնաւ նոր արքայ
Ի Բեթղեհէմ քաղաքի,
Որդիք մարդկան, օրհնեցէք,
Զի վասն մեր մարմնացաւ:

Անրաւելին երկնի եւ երկրի
Ի խանձարուրդս պատեցաւ,
Ոչ մեկնելով ի հօրէ՝
Ի սուրբ այրին բազմեցաւ:

Զանճառելի լուսոյ մայր

Միջակ

Զան - ճա - ռե - լի լու - սոյ

մայր եւ ըզ - ընա - կա - ըան ա -

նրս - կըզբ - նա - կից որդ - տոյն օրհ -

նու - թեամբ մե - ծա - ցու - ցա -

նեմք: Զան - Հաս տնօ - ըե - նու - թեան

մայր եւ զանձ - նա - տր տա - ճար Աս -

տու - ծոյ բա - նին. օրհ - նու - թեամբ

մե - ծա - ցու - ցա - նեմք:

Զրո - լո - ընց փրկ - կու - թեան մայր,
 որ զան - տա - նե - լին յե - ից ի
 յար - զան - դի ե - բարձ, ըզ - նա ա - մե -
 նե - քեան օրհ - նու - թեամբ մե
 ծա - ցու - ցա - նեմք:

**ՉանՀաս տնօրենութեան մայր եւ զանձնատր
 տաճար Աստուծոյ բանին օրհնութեամբ
 մեծացուցանեմք:**

**Զրո՛րից փրկութեան մայր, որ զանտանելին յից
 ի յարզանդի եբարձ, զնամենեքեան օրհնութեամբ
 մեծացուցանեմք:**

գա - պա - կան - եան

Ա - դամ:

Պու Աստուած ի յերկրի երեւցար
 եւ ընդ մարդկան շրջեցար,
 եւ փրկեցէր գտիեզերս յանիծիցն Ադամայ:

Քեզ ի յերկնից վկայեալ հօր Քոյ ձայն,
 ասէ՛ դու ես իմ որդի, եւ սուրբ հոգին զքեզ յայտնեաց
 աղանակերպ երեւմամբ:

Զքեզ որ Հագաւ եւ հրով մաքրեցեր զմարդկան
 աղտեղութիւն,
 Որպէս զԱստուած եւ զփրկիչ ամենեքեան օրհնեսցուք:

Փրկիչն երեւցաւ եւ զաշխարհս ապրեցոյց
 ի պատրանաց թշնամւոյն որդեգրութիւն շնորհելով
 ի ձեռն մկրտութեան:

Զրով կիզու զմեղս մեր այսօր երեւեալ ապրեցուցիչն,
 եւ զովացուցան զաշխարհս աստուածային ջրովն:

Զգլուխ վիշապին փրկիչն ջախջախեաց
 ի Յորդանան ի գետն,
 եւ ինքեան իշխանութեամբ զամենեսեան ապրեցոյց:

ԶՀին մարդն նորոգելով, փրկիչն ի մկրտութիւն
 գայ այսօր զի զապականեալ զրնութիւնս ջրով նորս
 գործեսցէ,
 անապական զգեստ փոխարէն տալով մեզ:

Մկրտի Քրիստոս եւ սրբին ամենայն արարածք,
 եւ տայ մեզ թողութիւն մեղաց,
 ջրով եւ հոգով վերասրբելով զմեզ:

Անթառամ ծաղիկ

Ծանր

Ան - թա - ռամ ծա - ղիկ
ան - դա - տա - պարտ շա -
րա - լիդ վե - ռա ըրա - եալ
յար - մա - տոյն, յե -
սեայ գրեզ Ե - սա - յի - սա
կան - խաւ վե - ճա -
գոջ - եայ եօթ - նար - վեան
շը - նոր - ճաց Հոգ - տոյն րն -

դու - նա - ըն - գոյ,
 աստ - ւա - ծա - ծին
 եւ կոյս, գբեզ
 մե - ծա - ցու - ցա - նեմք:

Համեղանաչակ պըտղոյն բանաւոր բարունակ,
 Տոր մեկնեցաւ մեզ ողկոյզն անըսպառ յուրախութիւն
 Տրտմեցելոցն ի ճաշակմանէ ծառոյն գիտութեան,
 Սրբուհի անարատ ամենեքեան:

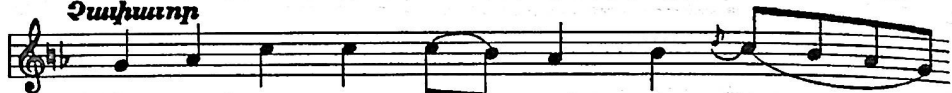
Քաղաքաւարեալ ի մարմնի անարատ վարուք
 Այսօր յառաքելոցն ամփոփեալ վերին ականարկութեամբն
 Վերափոխեցար յարքայութիւն որդւոյ Քոյ եւ Աստուծոյ մերոյ,

Բարեխօս խոստովանողացս,
 Սրբուհի անարատ ամենեքեան:

Յովհան Մանդակունի

Երանելի սուրբ առաքեալք

Չափառոյ

Ե - ռ - ն - ի սուրբ ա - ռ - քեալք

հր - լի - ըեալք իս - կրդ - ըա - նէ եւ

ընտ - ըեալք յո - ըո - վայ - նէ, սպա - սա - լորք եւ

բա - ըե - կանք եւ վը - կայք Աստ-ւած

որդ տոյն, բա - ըե - խօ - սե - ցէք առ Տէր

վասն ան - ձանց մե - ըոց:

**Որք ատիք լռխանութիւն ի վերայ ազգի մարդկան,
կապել եւ արձակել ի յերկինս եւ ի յերկրի,
արձակեցեք ըզմեզ ի կապանաց մեղաց մերոց:**

**Սաչակցեալք ընդ Քրիստոսի եւ ընդ նմին թագաւորեալք
ի միւսանգամ գալլստեան նորա նըստելոց էք դատաւորք,
Թողութիւն շնորհեցէք եւ մեզ մեղաւորացս:**

... եւ այլն (Թ տուն)

Գովեսա Երուսաղէմ

Չափաւոր

Գով - ես Ե - րու - սա - ղէմ ըզ - Տէր:

Յա - րու - ցե - լոյն ի մե - ոե -

լոց Բըխ - տո - սի Աս - տու - ծոյ:

Եր - գես - ցուք ընդ Հրեշ - տակս օրհ - նու - թիւնս,

Ա - լե - լու - իս, ա - լե - լու - իս:

**Փրկողին տիեզերաց
Կենարար յարութեամբն.**

**Երգեսցուք ընդ Հրեշտակս օրհնութիւնս,
Ալելուիա, ալելուիա:**

**Եկայք մանկունք
Առագաստի երկնաւոր փեսային:**

**Երգեսցուք ընդ Հրեշտակս օրհնութիւնս,
Ալելուիա, ալելուիա:**

Կոմիտաս Աղցեցի

Անձինք նուիրեալք

Չափաւոր

**Բարբառք երկնաւորք լըցին գերկիր,
Քանզի Հոտ անուշից բուրեցայք ի Քրիստոս,
Ողջակէզք բանաւորք եւ զոհք փրկութեան
եւ որոջք անարատք ընծայեալք Աստուծոյ:**

**Գեղեցկութիւնք մարմնաւոր պայծառութեան ձերոյ
Յիմարեցոյց զթաղաւորն եւ պակեան Հեթանոսք
ի գեղ սքանչելի եւ աստուածատուր կուսանացրն.
Տարփացեալ զուարթունքն ընդ մարդկան տօնեցին:**

...

**Հոփսիմէ, մեծ խորհուրդ եւ անուն ցանկալի,
Ընտրեալ ի յերկրի եւ դասեալ ընդ հրեշտակրս,
Եղեր օրինակ սրբութեան կուսանաց
Վարդապետութիւն արանց արդարոց:**

**Ձեզ նմանիլ կարօտին ամենայն Հոգիք
Միացեալք սրբութեամբ եւ սիրոյն Քրիստոսի,
Զի մահվամբ ձերով մեզ ճանապարհ Հորդեցիք
Ելանել ամենայն մարդոյ առ Աստուած:**

...եւ այլն /36տուն/:

Անանիա Շիրակացի

Վասն մերոյ փրկութեան

Չափաւոր

Վա - սըն մե - րոյ փրկ - կու -

թեան խո - նար - հե - ցար ի

լերկ - նից եւ ի կու - սէն

մարմ - նա - ցար, Աս - տր -

ւած բանդ, ո -

ղոր - մեա մեզ:

Առաքելոյ աղանոյ

Չափատըր

Ա - ռա - քե - լոյ ա - դա -

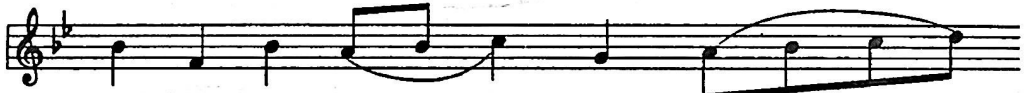
նոյ ի - ջա - նե - լով մե - ծա - ձայն Հընչ -

մամբ ի ըսր - ձանց ի նմա - նու -

թին լու - սոյ փայլ - ման Հրա - զին - եաց

ան - կի - զե - լի զա - ջա -

կերտ - սըն մինչ - դեռ նրա - սէ - ին

ի սուրբ վեր - նա - տա - նրն:

**Աննիթական աղանի անքրննելի,
որ քրննէ ըզխորս Աստուծոյ, զոր առեալ ի Հօրէ
պատմէ զահաւոր եւ ըզմիսանգամ զաշուտն,
զոր քարոզեցին համագոյական:**

**Օրհնութիւն ի բարձունս ելողին
ի Հօրէ Հոգւոյն սրբոյ,
որով առաքեալքն արբեցան անմահական բաժական
եւ հրաւիրեցին զերկիրս ի յերկինս:**

Սահակ Զորափորեցի

Էջ միածինն ի հօրէ

Չափադր

Էջ մի - ա - ծինն ի
 հօ - րէ եւ լոյս փա -
 ռաց ընդ նր - մա, ձայնք
 հրն - չէ - ցին սա - դա -
 ռա - մետք ան - դրն - դոց:

Տեսեալ զլոյս մեծ Հայրապետին Գրիգորի
 պատմէր ցնծութեամբ Հաւատացեալ արքային:

Եկայք շինեսցուք սուրբ գիտորանն լուսոյ,
 քանզի ի սմա ծագեաց մեզ լոյս ի Հայաստան աշխարհի:

Որ նշանաւ ամենայաղթ

Յոյժ ծանր

Որ

նր

-

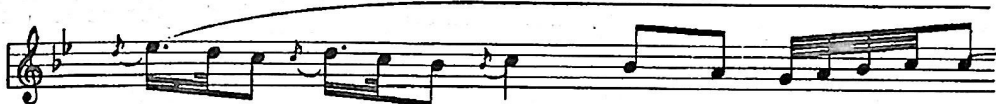

շա

- նաւ

ա

-

մե

-

նա

-

յաղթ

խա

-

նի

քու

Քրիստոս,

տոս,

բարձր

ձեր

զղա - տա

պար

տու

թիւն

ազ

գի

մարդ

կան:

Որ շնորհեցեր մեզ յաղթանակ
Ընդ դիմամարտութեան
Վանել ըզգօրութիւնըս թըշնամույն:

Սովաւ ըզկեանըս մեր խաղաղացո
Միայն բարեգութ,
Եւ փրկեա յամենայն փորձութենէ:

Ուրախ լեր

Ծանր

Ու - ռախ լեր, սուրբ ե -
 կե - դե - ցի, քան - զի
 Գրիս - տոս ար - քայն
 երկ - նից այ - սոր պը - սակ-եաց ըզ -
 քեզ խա - չին իւ - թով, եւ
 զար - դար - եաց զա - մու - ըրս
 քո սքան - չե - լի
 փա - ոտն իւ - թովք:

**Սնդակ յոյժ դուստր Սիովնի,
քանզի երկիրս երկինք եղեն այսօր վերստին քո նորոգմամբ,
և թագաւորն երկնաւոր հաճեցաւ բնակիլ ի քեզ:**

**Ընդ դասս երկնաւոր զօրացն վերառեալ
տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառատրութիւնս,
անքնին քո խորհրդով:**

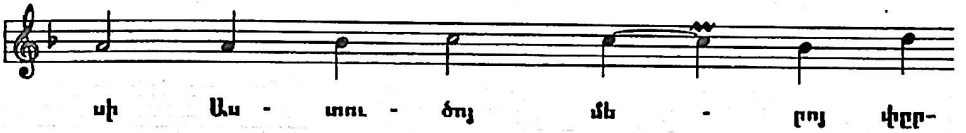
Ստեփաննոս Սիւնեցի

Երգեցէք Տեառն

Չափաւոր

Եր - գե - ցէք Տեառն երգ
նոր եւ օրհ - նե - ցեք զա -
նուն նո - րա յաղ - թա -
կան օրհ - ներ զու -
թեամբ, զի նա փա - ոօք
է փա - ոա - ւոր - եալ:
Որ սեամբ Հրոյ եւ

ամ - պոյ ա - ռաջ - նոր - դեպ ժո - դո -
 վեր - դեան Իս - ռա - յե - լի
 Ի յա - նա
 պատ, եւ ըն - կըղ - մեաց զվա -
 ռա - ւոն զօ - ըջն խը - ոտլք
 Ի ծով կար - միր, եր - գե -
 ցեք Տեառն երգ
 նոր ըզ - քեզ

Փառաւօն Հանդերձ կառօքն

Չափաւոր

Փա - րա - ւօն   Հան - դերձ   կա -

ռօքն ըն - կըղ - մե - ցաւ   ի   հո - սանս

ջուրց եւ որ - դիքն իս   րա - յէ -

լի   գնա - ցին ընդ   ցա -

մաքն ի   մէջ   ծո -   վուն:

Յորժամ հերձեաց Մովսէս
 Նաչանիչ գաազանաւ,
 Պատառեցան անդունդք,
 Եւ առաջնորդէր նոցա
 Անմեկնելի լոյս:

Սա է բանն Աստուած,
 Որ յառաջ քան դյաւիտեանս,
 Անճառելի գալըստեամբն իւրով
 Յայտնեցաւ տիեզերաց
 Ծնեալ ի կուսէն:

Նոսրովիդուխտ

Զարմանալի է ինձ

Մանր

Զար - մա - նա -

ի

է

ինձ

քան ըգ

երգս

First musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

Second musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes, ending with a whole note chord.

Third musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

րա - ժրշ

Fourth musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

տա

Fifth musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

կա - նաց

Sixth musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

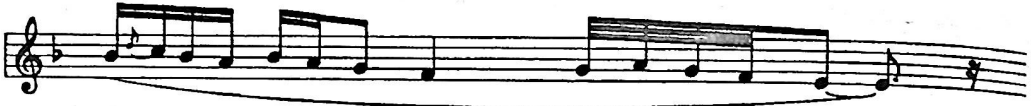
Seventh musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

ձայնս

Eighth musical staff with treble clef and a key signature of one flat. It contains a sequence of eighth and sixteenth notes.

ող

վա

Հան

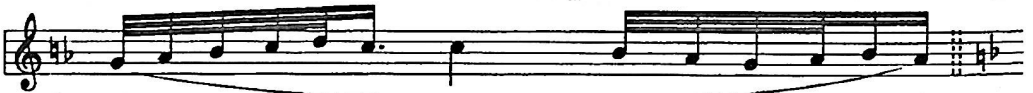
ընտ

ընալ

յևս

տու

ծոյ:

Առաւել յորդորէ այս զհոգւոյս մասունըս,
Յորինել քեզ երգս ոչ զղջականըս,
Այլ հոգեւորըս, եւ ուրախարարըս,
Յորդորականըս, եւ ներբողեանըս,
Ո՛վ երանելի տէր Վահան, ծառայ Քրիստոսի:

Ջարհուրեցուցանէ զքոյ ճգնութիւնդ
Ջմարմնոյս բնութիւնըս,
Իսկ դու առաւել գտար.
Ո՛վ երանելի տէր Վահան, սիրող Քրիստոսի:

Արտաքնոցըն ըզգաստքըն
Ստեղծիչ բանք սնտեացն ի պարտութիւն.
Իսկ քոյդ սիրայնոյ՝ աստուածարեալ եւ ոգեշահ.
Ո՛վ երանելի տէր Վահան, ընտրեալ յազատաց:

Որպէս քաջ նահատակ,
Պատրաստեալ ի պատերազմ,
Կատարեցեր զընթացըս քոյ,
Արիաբար՝ յազգացն հարաւայնոյ,
Դասաւորեալ ընդ անմարմնականսն.
Ո՛վ երանելի տէր Վահան, Գողթնեացն իշխեցող:

Յովհան Օձնեցի

Նահատակ բարի

Մանր

Նա - Հա -

տակ բա - րի

Քրիստո -

սի և - դեր

ալ - սոր ի մի -

ջի մե -

բուս և մի Տէր

Ի վեր - նա - տու -
 նրն խոր - հըր - դոյ
 յա - լի - տե -
 նա կա -
 նի:

Որ ընտրեցար ի դասս
 Երկնաւոր զօրացն,
 Գրականեցար ի Թագաւորէն
 Զանթառամ ըզպսակն
 Եւ մրկըրտեցար արեամբրդ քո
 Սըրբոյ առաջին վրկայ Քրիստոսի
 Սուրբ Ստեփանոս նախասարկաւազ մեծ:

Մարտեար ընդդէմ Թըշնամոյն
 Այսօր եւ զնեցեր արեամբրդ քո
 Զարջայութիւնն ի պարծանս
 Ազգի մարդկան, ճգնաւոր Քրիստոսի
 Գոհութիւն երեք սըրբենին,
 Որ ընկաւար ըզվրկայդ իւր
 Սուրբ Ստեփանոս ի վերինն Երուսաղէմ:

Ստեփաննոս Ապարանցի

Սրբութիւն սրբոց

Չափադր

Սրբ - րութիւն

սրբ -

ոց շնոր - Հե - ցէր ե - կե - դեց - տոյ սուրբ

ըզ - խաչ

Քոյ

Տէր,

քան - զի Հե - դու - սիւք ձրգ - մամբ ա - նա -

րատ ձե - ոին Քոյ ի սմա Հա - մա - Հա - ա-

քեալ

առ

քեզ

զՀա - մո - ըն

Սրբութիւն սրբոց շնորհեցեր եկեղեցւոյ
Սուրբ ըզխաչ Քոյ Տէր,
Քանզի Հեղուսիք ձրգամբ անարատ
Զեռին Քոյ ի սմա Համահաւաքեալ առ Քեզ
ԶՀամօրէն սեռս բանական կենդանեաց,
Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Սաչի Քոյ սուրբ:

Տեսիլ անճառելի խորհրդոյն,
Զոր յառաջագոյն ցուցաւ լուսածին սուրբ Եջանն,
Քանզի սերովբէն բոցեղէն
Հրանիւթ պարունակէր ի մէջ
Պանծալի եւ վայելուչ դրախտին:
Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Սաչի Քոյ սուրբ:

Երկնաչափ ցուցաւ սանդուխ իմանալի
Ճանապարհ առնելով որդւոց մարդկան
Ընդ դուռն կենաց մտին,
Քանզի խորհրդեամբ ցուցաւ
Ըսքանչելոյն Յակովբայ,
Երկնաւոր զօրացն էջք եւ ելք արարան:
Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Սաչի Քոյ սուրբ:

Փայտ կենաց ըզսա Հոգւովն
Վերագոչեաց գերահրաշ իմաստունն,
Քանզի արարիչն արարածոց բարձրացաւ ի սմա
Եւ կողահոս շիթք անապական արեանն
Ըզկողածնին ջրնջեաց ըզմեզս:
Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Սաչի Քոյ սուրբ:

Առաջնորդ ցուցաւ սինատեսիլ փայլմամբ
Ժողովրդեանն Իսրայելի գաւազանասաստ
Հերձմամբ ըզլեռնացեալ ըզկուտակումնն ջուրց
Ի կարծրութիւն փոխարկեալ վէմի:
*Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Ոսչի Քոյ սուրբ:*

Մերգործեալ Հրաշքս խաչանիշ
Համբարձմամբ ձեռացն Մովսէսի
Ընդդէմ Ամաղեկայ ի մարտի պարտէր ըզԲեւիար,
Եւ ձուլադրոշմնն ձուլիւք են Թագաւորեալ կորզէր:
*Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Ոսչի Քոյ սուրբ:*

Մըշանաւ խաչի Քոյ Տէր,
Սարսեալ Հալածեցաւ աշխարհակալ խաւարն,
Քանդի զմեղուցեալ ըզմարդնն յանցանօք
Փայտին կենաց խաչակից աննելով
Պսակեցեր ամենայաղթ սուրբ նըշանաւ:
*Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Ոսչի Քոյ սուրբ:*

Որ ի վերջնումն աւուր Համառօտի
Լուծանէ ժողովեալ զիւր ըզկարծեցեալ ճաճանչն,
Եւ ահեղահրաշ ճառագայթիւք
Յոլանայ յերկնից գերահրաշ նըշանն,
Եւ հեծեալ կոծին ամենայն ջոկք անհաւատիցն:
*Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Ոսչի Քոյ սուրբ:*

Սըրբուհոյ Աստուածածնին բարեխօսութեամբ
Ընկալ, Տէր, ըզմաղթանքս մեր,
Յործամ յարկելից լուսածագիս անճառ Հրաշիւք
Կարապետ աննելով գյաղթանակ սուրբ նըշանն:
*Աղաչեմք ըզՔեզ Տէր,
Պահպանեա ըզմեզ ընդ Հովանեաւ
Ոսչի Քոյ սուրբ:*

Յակոբ Սանահնեցի

Յանսկզրնական ծոցոյ Հօր

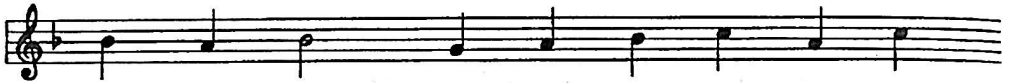
Միջակ

Յա - նրս - կըզր - նա - կան ծո - ցոյ Հօր

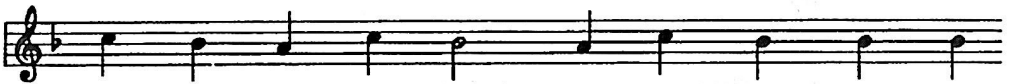
խո - նար - Հեալ բա - նըզ մարմ - նա - ցար

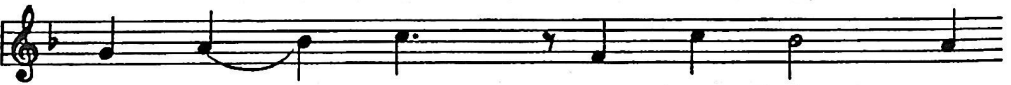
ի կու - սէն վա - սըն վըր - կու - թեան մե -

րոյ, ա - դա - չեմք ըզ - քեզ զնրն - ջե -

ցեալ - սրն մեր ի քեզ ու - դիդ Հա - ւա - տով

յի - շեա, Տէր, յոր - ժամ գաս թա -

գա - տ - ըու - թեամ - բըզ քոյ:

**Յանսկզրնական ծոցոյ հօր խոնարհեալ
Բանըս մարմնացար ի կուսէն
Վասըն փըրկութեան մերոյ,**

*Աղաչեմք ըզՔեզ
Չնընջեցեալսըն մեր ի Քեզ
Ուղիղ Հաւատով յիշեա, Տէր:*

**Անոխակալ քաղցրութեամբ որդի Աստուծոյ
Հաճեցար բառնալ ըզմեղս աշխարհի
Քո խաչելութեամբն:**

Աղաչեմք...

**Այամաւորական մահուամբ Քո լուծեցեր
Չերկունըս մահու**

**Եւ արժանի արարեր թողութեան
Յանցանաց քաւիչ Քո արեամբ:**

Աղաչեմք...

**Որ փոխանակ մեղաւորաց
Ըզմեռանիլ յանձն առեր,
Իջանելով ի դըժոխըս փըրկեցեր
Ի մեղասէր բանտէն ըզգերեալսն:**

Աղաչեմք...

**Բարերանեմք զանչափ Քոյ զմարդասիրութիւնդ,
Որ երեքօրեա յարուցեալ
Չկենդանութիւն պարգեւեցեր աշխարհի:**

Աղաչեմք...

Գրիգոր Մազիատրոս

Ջորս ըստ պատկերի քում

Չափառոր

Ջորս ըստ պատ - կե - ըի քում

ստեղ - ծեր, նո - թո - գե - լով քեզ

տա - ճա - թա - ցու - ցեր, գնո -

րոգ-եայս ի մէնջ ըզ - տա - ճարս

րն - կալ քեզ ի

րնա - կու - թիւն:

Որ շնորհես մեզ կենաց տուող
Ձկենդանագիրն քո ծառայական կերպի,
Բերելով գրուորից զվերբերողդ,
Ի փառս սուրբ Երրորդութեանդ:

Կեցո գորդի ծառայի քո,
Ձոր ի Հոռվմայ գահիցն վերապատվեցեր,
Ուր եղին զվէմն հաւատոյ Հիման սուրբ եկեղեցւոյ:

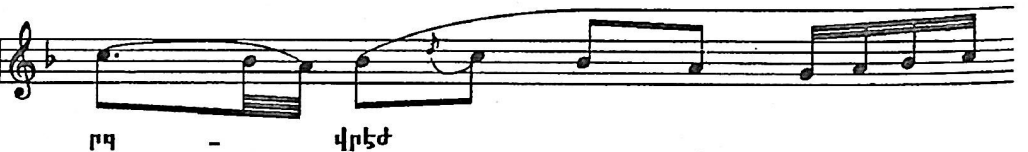
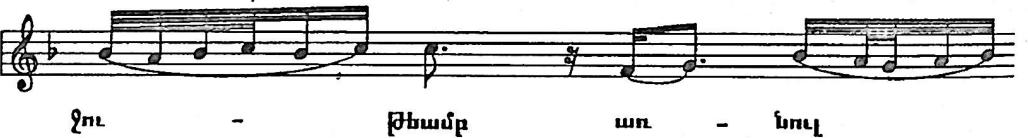
Որ զվերջինս զայս հրաշագործեցեր,
Քեւ չափ բնակչութեամբ Հիմնափայլեցեր,
Ձպանծալի եւ զփայլեալ փառս տանս
Այս վերջինս քան զառաջինս:

Պետրոս Գետադարձ

Արիացեալք

Շարական ս. Վարդանանց

Ծանր

Musical staff 1: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4, B4, and C5. A slur covers the next four notes: D5, E5, F5, and G5. A triplet of eighth notes (A5, B5, C6) is marked with a '3' above it. The staff ends with a quarter note D6.

Musical staff 2: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes G5, A5, B5, and C6. The lyrics 'խա' and 'բէ' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note D6.

Musical staff 3: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes D6, E6, F6, and G6. The lyrics 'ու -' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note A6.

Musical staff 4: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes B6, C7, D7, and E7. The lyrics 'թեան,' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note F7.

Musical staff 5: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes G7, A7, B7, and C8. The lyrics 'Հան-ճա' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note D8.

Musical staff 6: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes E8, F8, G8, and A8. The lyrics 'րեղք' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note B8.

Musical staff 7: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes C9, D9, E9, and F9. The lyrics 'ի Հա - տու - ցու -' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note G9.

Musical staff 8: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes A9, B9, C10, and D10. The lyrics 'մըն դա - ւա -' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note E10.

Musical staff 9: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes F10, G10, A10, and B10. The lyrics 'Չտխարդ' are placed above the notes. The staff ends with a quarter note C11.

Musical staff 10: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes D11, E11, F11, and G11. The lyrics 'նացն զամ - բա - ըը - տացն աբ - դա -' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note A11.

Musical staff 11: Treble clef, G-clef, 2/4 time signature. The melody continues with quarter notes B11, C12, D12, and E12. The lyrics 'բա - դատ Հափ - մամբ:' are placed below the notes. The staff ends with a quarter note F12.

դօ - րա -

կանք

յաղ - թողք

ար-սա - կեալք

ի ֆրիս -

տո - սէ:

Փոխանակեալք զունայնութիւնս
 Ընդ ճշմարիտ յոտոյ անմահութեանն,
 Փափագանաց ձեռոց ըզկատարունն,
 Մաքրիլ արեամբ յաղթոյ մեղաց տրղմոյ:
 Զորականք յաղթողք պրսակեալք ի ֆրիստոսէ:

Հայցեք զխաղաղութիւն,
 Ճըշմարիտ վրկայք սրբոյ Երրորդութեանն,
 Նեղեղոցս յանօրինաց բռնութիւնէ,
 Զի ցընծասցեք յաղթանակաւ մարտի ձերոյ,
 Նահատակք յարգոյք:
 Զորականք յաղթողք պրսակեալք ի ֆրիստոսէ:

Յովհաննէս Սարկավազ

Անսկիզբըն բանն Աստուած

Չափաւոր

Ան - ըս - կիզ - - - - - բըն

բանն Աստ - ւած, որ վա - սըն մեր համ - բեր մա -

հու, բառ - նա - լով ըզ - դա - տա -

կնիք ա - նի - ծիցն առ ի մէնջ

զե բա - պանծ մաք - բու -

Թեամբ ըզ - մար - դիկ վե - բա - գրեաց խա -

Անակիզըն բանն Աստուած, որ վասն մեր համբեր մահու,

Բառնալով ըզգատակնիք անիծիցն առ ի մէնջ,

Գերապանծ մաքրութեամբ ըզմարդիկ վերագրեաց խաչակից իւր եւ վըկայք
կամաւոր մահուամբ իւրեանց:

Դիմամարտ գոլով սըրբոյն ընդ կուսպարիշտ պաշտամունս,

Երջանիկ ճակատամարտք յայտնեցան անպարտելիք,

Զի Աստուած բոլորից տիրաբար սիրեցին,

Էակցին հօր հետեւեալ ստացան ըզթագըն պարծանաց:

Ընթադրեալք զմահու խրոխտումն ընդէմ մեղացըն վառեցան,

Թոպեցան յերկունս գանից գեր ի վերոյ քան ըզընովթիմս

Ժուժկալեաք ի փորձ բանտից գելարանաց եւ կապանաց

Ի մըրջմունըս գազանաց սրոյ եւ հրոյ մենամարտեալք:

... եւ այլն. (36 տուն)

Ներսէս ԾնորՀալի

Նորահրաշ պսակաւոր
Շարական ս. Վարդանանց

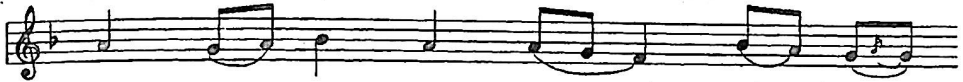
Չափաւոր

Նո - րա - հրաշ

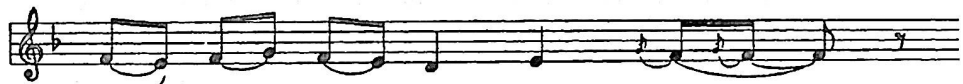
պը - սա - կա - ւոր եւ զօ - րա -

զուրկ ա - ռա - քին - եաց վա - ռե -

ցար զի - նու հոգ - ւոյն ա - թի -

ա - բար ընդ - դեմ մա - հու,

Վար - դան

քաջ նա - հա - տակ, որ վա - ռե - ցեր

ըզ - թըշ - նա - մին, վար - դա
 գոյն ար - եամ - բըզ քո պր - սա - կե
 ցեր գե - կե - ղե - ցի:

Երկնաւոր Թագաւորին զինու յաղթեալ ի պատերազմին,
 Սոհական իմաստութեամբ խոհեմացեալ անճառապէս.
 Սորէն խորհրդական եւ ծանուցեալ անուն բարի,
 Ուզելոյն վրկայ եղեալ, Հեղմամբ արեան պրսակեցաւ:

Ռենական լուսով լրցեալ արիացեալուն քաջն Արտակ,
 Թաթաւեալ ի կարմրութիւն բոսորային բըղխեալ աղբերն.
 Ըզփրկականն ըմպեալ զբաժակ եւ մըկըրտեալ արեամբ իւրով,
 Դասակցեալ ընդ անմարմնոցըն երրորդութեանն երգել ըզփառաւ:

Որ գերագոյն քան ըզընութիւնս

Շարական Տրդատայ Թագաւորին

Չափատըր

վասն որոյ մանկունք կունք
 Ե - կե - դեց - ւոյ յի - շա - տա - կի
 սո - րա օրհ - նեն
 ըզ - Բեզ Տէր:

Որ համանրման բարելացւոցըն
 Բռնաւորին ի յանբանից
 Փոխեալ կերպարան
 Բռնութենէն նուաճելով
 Զարքայն մեծ Տրդատ:

Վասն որոյ մանկունք եկեղեցւոյ
 Յիշատակի սորա օրհնեն ըզԲեզ Տէր:

Որ ի ձեռն մաղթանաց
 Սրբոյն Գրիգորի,
 Ի մարդկային բնութիւն դարձուցեր
 Յանաանեղէն ի բնութենէն
 Նորաստեղծեալ զարքայն մեծ Տրդատ:

Վասն որոյ մանկունք եկեղեցւոյ
 Յիշատակի սորա օրհնեն ըզԲեզ Տէր:

Կանխեալ Յովնանու

մա - Նա -

րեր քա - ռոզ:

Յաճեղ բարբառոյ մարգարէին
 Զարհուրելով Թագատրին
 Նոնարհեալ զիջանէր ի սուգ:

Պահօք պատուիրէր զժողովրդեանըն
 Պաղատիլ առ Տէր,
 Խնդրելով զԹողութիւն մեղաց:

Որ կոչեցեր զհեռացեալքս

Չափաւոր

Որ կո - չե - ցեր ըզ - հե - ոա - ցեալքս ի
հար - սա - նիս Գոյ մի - ած - նին, ըմ - պել զրա - ժակն
ի - մաս - տու - թեան ի ձե - ողն սըր - բոյն
Գրի-գո - ըի: Բա - ըե - խօ - սու - թեամբ սո -
րա՛ ո - ղոր - մեա մեզ Աս - տը - ւած:

Որ գերագոյն քան ըզբնութիւն
Զարչարանօք թո ընտրելոյն
Դարձուցեր ըզմուրեալքս
Ի գիտութիւն ճըշմարտութեան:
*Բարեխոսութեամբ սորա՛
Ողորմեա մեզ Աստուած:*

Որ ի վերապն անդրնդային
Զաղխեր նուազ զգլուխ վիշապին,
Ի գրի ներջնումն իջմամբ նորին
Բարձրացուցեր զմեզ ի յերկինս:
*Բարեխոսութեամբ սորա՛
Ողորմեա մեզ Աստուած:*

Այսօր տօնէ եկեղեցի

Չափաւոր

Այ - սօր տօ - նէ ե - կե - ղե -

ցի ու - ըա - խու - թեամբ ըզ - յի - շա - տակ սըր -

բոյն Գրի - զո - ըի, ո -

րով լու - սա - լո - ըեալ սայ - ծա - ռա - ցաւ

վա - յեկ - շա - սէս ի Հան - դեր - ձըս

լոս - կե - Հու - ռըս զար - դա - ըեալ եւ

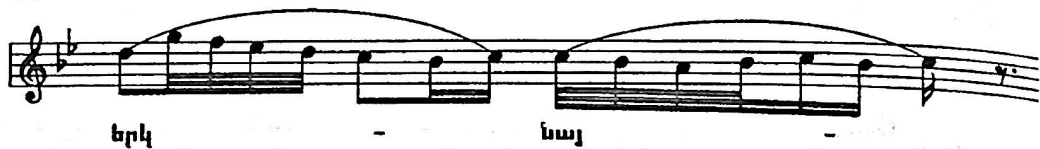
սը - սա - կեալ. օրհ - նե - ցէք

ման - կունք զՔրիս - տոս թա - զա - տըն:

Օրհնեցէք մանկունք

Օանր

Օրհ-նե - ցէք
ման - կունք
լս - Տէր
և օրհ - նե - ցէք զա - նու -
նրն Տեառն:
Օրհնե - ցէք ման -
կունք րնդ

First musical staff with notes and rests. The lyrics "բա - նին վր -" are written below the staff.

բա - նին

վր -

Second musical staff with notes and rests. The lyrics "կայ - եաց" are written below the staff.

կայ

եաց

Third musical staff with notes and rests. The lyrics "յերկ" are written below the staff.

յերկ

Fourth musical staff with notes and rests. The lyrics "նից" are written below the staff.

նից

Fifth musical staff with notes and rests. The lyrics "այ" are written below the staff.

այ

Sixth musical staff with notes and rests. The lyrics "սօր" are written below the staff.

սօր

Seventh musical staff with notes and rests. The lyrics "ի Թա" are written below the staff.

ի

Թա

Eighth musical staff with notes and rests. The lyrics "փօր լե" are written below the staff.

փօր

լե

Ninth musical staff with notes and rests. The lyrics "րինն:" are written below the staff.

րինն:

որ
զար
դա - ըն
ցեր
զվե - ըն
պե
տու

Թիւնդ:

Յակոր Կլայեցի

Այսօր ցնծան

Չափադր

Այս-օր ցն - ծան երկ - նա - յինքն

եւ պար առ - եալ ի բար - ձունս

եր - գին զեր - զբա հո - գե - տրս յա -

ւոր ծնրն - դեան սրբ - բուհ-ւոյն:

**Այսօր վերինն Սիօն գոչէ
Գոչէ զերգրս սրովբէիցն,
Ջերեքսրեանն ասելով յաւուր
Մընդեան սրբուհւոյն:**

**Այսօր աստեղք եւ լուսին
Ընդ արեւու հրրճուելով,
Գովին ըզլոյսն ի Հօրէ
Մընդեան լուսոյ մօրն:**

**Այսօր ծերքն օրինականքն
Մանկամբք նորոյ Սիովնի,
Երխասարդք եւ կրասանք
Խընդան ծնրնդեամբք տիրուհւոյն:**

**Այսօր գունդք առաքելոցն
Եւ պարբք նախատեսացն
Յաւուր ծնրնդեան մօր բանին
Երգեն ըզփառս ի բարձունս:**

Վարդան Արեւելցի

Որք զարդարեցին

Շարական ս. Թարգմանչաց

Միջակ

Որք զար - դա - րե - ցին

տնօ - րի - նա - բար զի -

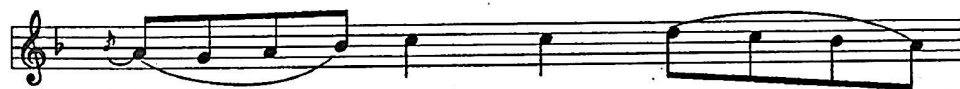
մաստս ա - նե - դին Հաս -

տա - տե - լով յերկ - ըր ըզ - գիր

կեն - դա - նի, Հով - ւել ըզ -

Հօտ նոր իս - րա -

յե - վի, եր - գով քաղց - լու -

Թեան Հրնչ - մամբ զԱստ - ւած

օրհ - նես - ցուք:

Որք զերկրաւոր մեծութեամբ փառաց խաւար կոչեցին.
 ապաւինելով ի յոյս անմահ փեսային՝
 անճառ բանին արժանի եղեն.
 երգով քաղցրութեան Հրնչմամբ զԱստուած օրհնեսցուք:

Որք զօրութեամբ Հօր իմաստութեամբ էին անեղին.
 Հաստատեցին զաթոռ սրբոյն Գրիգորի
 Թարգմանութեամբ նշանագրութեան.
 երգով քաղցրութեան Հրնչմամբ զԱստուած օրհնեսցուք:

Որք նորափետուր բանիւ զարդարեալք պայծառազարդեցան -
 եկեղեցին Հայաստանեայց ի ձեռն սրբոյն Սահակայ.
 երգով քաղցրութեան Հրնչմամբ զԱստուած օրհնեսցուք:

...և այլն:

88
 ԲՐ սո - ւալ լու - սա - ւո - ըն - ցեր
 ըզ - տի - ե - զերս, սո - ըին ըա -
 ըն - խօ - սու - թեամբ պահ - եա ըզ - մեզ:
 Օրհ - նե - ցէք ա - մե - նայն գործ Տեառն
 ըզ - մեր, ա - մե - նայն գործք Աս - տու - ծոյ եւ
 ա - մե - նայն ա - ըա - ըածք օրհ - նե -
 ցէք, սուրբ եւ խո - նարհ սըր - տիք գո - վե -
 ցէք եւ ա - ռա - լել ըարձր ա - ըա - ըեք
 ըզ - նա յա - լիտ - եան:

Յովհաննէս Երզնկացի

Լերինք ամենայն

Կանոն սրբ. Գրիգոր Լուսաւորչին

Չափաւոր

եայց սուրբ ե - կե - ղեց - ւոյ,
 ո - ռով ցըն - ծան ի փա - ողս
 վեր - նայն Սի - ով - նի:

Որ առաւել խորին խորհրդով
 ինդայ քան զԱրարատեանն բարձր Մասիս,
 քանզի ի նմա Հանգեաւ սուրբն Գրիգորիոս
 տապանն ապրեցուցիչ ի Հոսանաց մեղաց Հայաստան ազանց,
 որով փրկինք միշտ ի ջուրց Հոսանաց:

Գեղապան՝ լուսով բերկրեալ գուարճանայ
 լեանն Սեպուհոյ Հանգոյն Սինայի,
 յորժամ եկաց կամարն ամպեղէն սուրբն Գրիգորիոս
 գերահրաշ լուսով զարդարեալ նման Մովսէսի,
 որով փայլին երեսք շնորհօք սուրբ Հոգոյն:

Այսօր զուարճացեալ Կանոն սրբ. Մեծին Ներսէսի Հայրապետին

Չափաւոր

Ա - սօր զուարճա-ցեալ տօ - նեն երկ - նա - յինքն

ընդ մարդ - կան պա - րա - կից եղ -

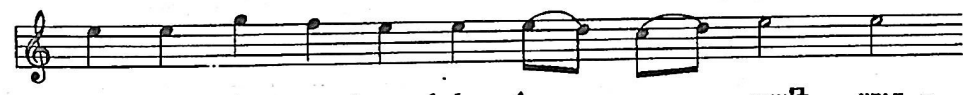
եալ փրը - կու - թեան մե -

րոյ քան - զի յայտ - նե - ցաւ մեզ Հո - գե -

ւոր գան - ձըն լու - սոյ ա - րե -ւել -

եան ա - րե - գա - կա - նըն ճա - ոա - գայթ սուր -

բըն ներ - սէս, բա - րե - խօ - սու - թեամբ սո -

րա Տէր,

պար-գեւ - եա զխա - ղա - ղու - թիւն Հա - յաս - տան - եայց

աշ - խար - հի:

Այսօր զուարճացեալ տօնն երկնայինքն
 ընդ մարդկան պարակից եղեալ փրկութեան մերոյ
 քանզի յայտնեցաւ մեզ հոգևոր դանձըն
 լոտոյ արեւելեան արեգականն ճառագայթ սուրբըն Ներսէս,
 բարեխօսութեամբ սորա Տէր,
 պարզեւեա զխաղաղութիւն Հայաստանեայց աշխարհի:

Բարունակ ողկուզաբեր ճշմարիտ որթոյն,
 մշակեալ Հայրական աստուածային աջումն.
 յորմէ բղխեաց բաժակն ուրախարար տրտմեցելոյ ազինս,
 որով արբել զմայլեցաք յուրախութիւն հոգևոր:

Գարնանաբեր Հնչումն Հարաւային հողմոյն
 ճառագայթեալ հրով աստուածային հոգոյն.
 որով Հալեցաւ սառնն կոսպարտութեան հիախաբնա ազանց,
 եւ եղնն ծաղկեալք աստուածային գիտութեամբ:

Կիրակոս Երզնկացի

Արեւելք գերարփին

Միջակ

Ա - րե - ւելք գեր - ար - փին եւ օ -

թա - ղան լու - սա - ծին զան - մայր

ծր - նեպն ա - ռա - ջին ծր - նար -

ան - Հայր երկ - ըրր - դին. բա - ըե -

խօս - եա մի - ած - նին Աստ -

լա - ծա - ծին մայր բա - նին:

Վասն ո - ըոյ ա - ղա - չեա Աստ -

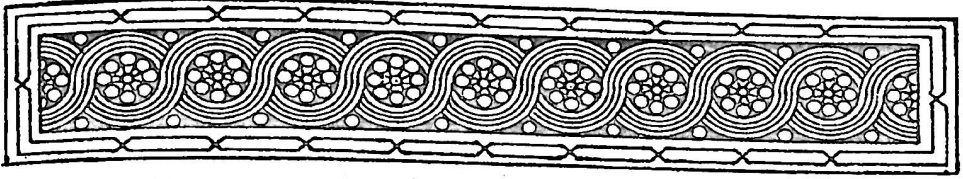
ւ - ծա - ծին մայր բա - նին, բամ - եալ
 գհո - գի եւ զմար - մին դար - ձեալ ի
 սէր փե - սա - յին, ար - ժա - նի լի -
 ցուք պըտ - դոյ դրախ - տին ե - բա - նա -
 ւէտ կե - նաց տըն - կին:

Արեւելք գերարփին եւ օթարան լուսածին զանմայր
 ծընեալն առաջին ծընարան Հայր երկրորդին.
 Բարեխօսեա՛ միածնին Աստուածածին մա՛յր բանին:

Բանին Հօր մարմնարան եւ առազաստ բնակութեան,
 որ կաթամբ կուսական կերակրեցեր զէակն բան:
 Բարեխօսեա՛ միածնին Աստուածածին մա՛յր բանին:

Գերազոյն սրբութեամբ եւ կուսական մաքրութեամբ
 բարձէր զանհասն բնութեամբ ի գիրկս քո սննդեամբ:
 Բարեխօսեա՛ միածնին Աստուածածին մա՛յր բանին:

Դու ծաղիկ անթառամ տոհմի սեռիս մարդկութեան
 եւ շառաւիղ օրհնութեան նախնուց ծնողին մեր բնութեան:
 Բարեխօսեա՛ միածնին Աստուածածին մա՛յր բանին:

ՏԱՂԵՐ ԵՒ
ՄԵՂԵԴԻՆԵՐ

Գրիգոր Նարեկացի

Հաւուն, Հաւուն

Տաղ Յարութեան

Մանր

Հա-ւուն, Հա

ւուն արթ նա

ցեալ դի -

տե լով զհե -

թա նոսա:

Հաւիկ

Տաղ Յարութեան

Միջակ

Հա-ւիկ մի

պայ-ծառ տե -

սի

ան

ան

նը - ման: Ան - նը

մա նիդ սվ,

սվ, սվ,

սվ

նը - ման, սվ,

սվ, սվ,

նը - ման: Ան

նը - ման:

Հաւիկ /տարբերակ/

Ազատ, հիացմամբ

Հա - Վիկ մի.

սպայ - ծառ տե - սի

ան նը - ման,

ի յայն իսա -

չա - վայ տին

վե - ըայ, ան

նը - ման: Ան - նը

մա - նիդ ո՞վ նր -

ման, դո՛ւ նը - ման:

ՉԹեւ արծաթափայլ ունէր աննման,
 արեգական շողոյն նման աննման:
 Աննըմանիդ ո՞վ նման, դո՛ւ նման:

Ջձայնիկն ողորմուկ ածէր աննման,
 գաբրիէլեան փողոյն նման աննման:
 Աննըմանիդ ո՞վ նման, դո՛ւ նման:

Ջաչերն արտասուօք լընոյր աննման,
 առաւօտեան ցօղոյն նման աննման:
 Աննըմանիդ ո՞վ նման, դո՛ւ նման:

Սայլն այն իջանէր

Ծանր

Փառք

Քրիստոս

սի

ա

մե

նա

զօր

յա

րու

Չափաւոր

Թեան:

Սայլն այն ի - ջա - նէր

ի

յեռ - նէն ի մա սեազ

1-4. եւ ի վե - ըայ	նո	-	
5. եւ յաջ մէ	նո	-	րա
6. Յա Հե - կէ	նո	-	րա
7. Ա - ու - ջի	նո	-	րա
8. ի Գիր - կրս	նո	-	րա
9. ի ձե - ոին	նո	-	ցա
			ցա

1. ա - Թողք	են	կար	
2. Գա - Հոյք	ոս	կե	գեալ.
3. բե - Հեզք	ծի	րա	դէնք.
4. որ - դի	ար	քա	նիք.
5. վեց - Թեւեան	սե	րով	յի.
6. բազ - մաչեայ	Քե	րով	բէքն.
7. ման - կունք	զե	ղե	բէքն.
8. խաչ տէ - ըու	նա		ցիկ.
9. սաղ - մո - սարան	եւ		կան.
			քնար.

Որք եր գէ

ին եւ ա սէ

ին.

Ահեղ ձայնս

Մանր

Ա - հեղ

ձայ - նըս,

որ

ես

և

այ

սա քա-կէ

գա-

մուրս,

որ

ու

նիմ:

Գոհար վարդն
Տաղ վարդավառի

Գովազան, սերտ

The musical score consists of eight staves of music in a single system, all written in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The music is a single melodic line. The first staff begins with the tempo marking 'Գովազան, սերտ' (Goghayzan, serot). The score is divided into sections by slurs and includes the following labels: 'Գո' (Goghayr) under the first staff, 'Տաղ' (Sagh) under the second staff, 'վար' (vard) under the sixth staff, and 'դրն' (drn) under the seventh staff. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

վառ

ա

ռեալ

ի

վե

հից վար

Detailed description: This is a page of musical notation, numbered 106. It features ten staves of music in a single system. The notation is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat). The music consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line includes lyrics in Armenian: 'վառ', 'ա', 'ռեալ', 'ի', 'վե', 'հից', and 'վար'. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a more complex rhythmic pattern in the left hand. The piece concludes with a double bar line and a key signature change to two flats (B-flat and E-flat).

սի

ցրն ար

փե

նից:

Ի վեր ի վերայ վարսից
 ծառալէր ծաղիկ ծովային:
 Ի Համատարած ծովէն
 պղպջէր գոյնն այն ծաղկին,
 Երփին երփնունակ ծաղկին
 շողշողէր պտուղն ի ճրդին:
 Ի փունջ խուններամ վարդից
 գոյնզգոյն ծաղկունք ծաղկեցան.
 Այդ սօս ու տօսախ ծառերդ
 վարդագոյն ոստս արձակեցին:

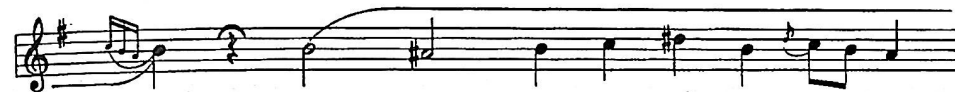
Աչքն ծով Մեղեղի ճննդեան

Ծանր, հիասթիվ, աճուն ոգևորութեամբ

ծա - ղա -

խխ

ծա - ա

ա

First musical staff with treble clef and key signature of one sharp (F#). It begins with a slur over a series of eighth notes. Below the staff, the word "հայր" is written in Armenian script. Further right, the word "լա" is written.

Second musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a trill (tr) above a note. Below the staff, the word "լա" is written.

Third musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a trill (tr) above a note. Below the staff, the word "լա" is written. At the end of the staff, there is a triplet of eighth notes marked with a "3".

Fourth musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a quintuplet of eighth notes marked with a "5". At the end of the staff, there is a triplet of eighth notes marked with a "3".

Fifth musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a triplet of eighth notes marked with a "3".

Sixth musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a triplet of eighth notes marked with a "3". At the end of the staff, the word "լո" is written.

Seventh musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a triplet of eighth notes marked with a "3". At the end of the staff, there is another triplet of eighth notes marked with a "3".

Eighth musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes.

Ninth musical staff with treble clef and key signature of one sharp. It features a slur over a series of eighth notes and a quintuplet of eighth notes marked with a "5". At the end of the staff, there is a triplet of eighth notes marked with a "3".

տուն,

Երկու փայլակնաձեւ արեգական նման,
չողն ի ժնին իջեալ յառաւօտէ լոյս:

Խրնկեալ ի կընդրկէ
բուրվառ հրով աստուածայնով լցեալ,
ձայն ահեղագոջ որ ի նմանէ հնչէր:

Գրիգորիս Պահլավունի

Ով զարմանալի Տաղ Ջրօրհնեաց

Շանր

Ով զար - մա - նա - լի խոր -
 հուրդ այս մեծ յայտ - նեալ, Ա -
 ըա - ըիչն Աստ - ած ի Յոր - դա -
 նան եկ - եալ. Գետ մի զար-հու - ըիր,
 քո Ա - ըա - ըիչն եմ ես եկ - եալ
 մը - կըր - տիմ եւ լը - լա - նամ ըզ - մեզս:

Կամէր մկրտիլ ի ծառայէն իւրմէ,
 չանուրյր Կարապետն ըզմկրտելն ի յանձն:

Յորդանան լըեալ՝ փախստական դառնայր,
 վտակ առ վտակ պատգամաւորը լինէր:

Ներսէս Շնորհալի

Յիշեսցուք ի գիշերի

Ծանր

Յի - շես - ցուք ի գի - շե - ըի գա - նուն

Քոյ, Տէր, բըր - խես - ցէն սիրտք մեր

զբան բա - ըի եւ լե - գուք մեր պատ - մես - ցէն

զգործ երկ - նա - տր թա - գա - տ - ըիդ:

Ջար-թի՛ք, փառք իմ, գար - թի՛ք եւ

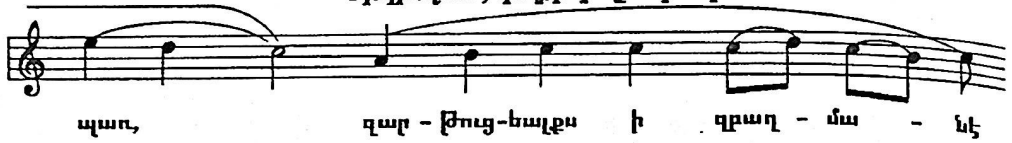
եւ զարթ - եայց ա - ռա - տ - տուց, Ա - լե - լու -

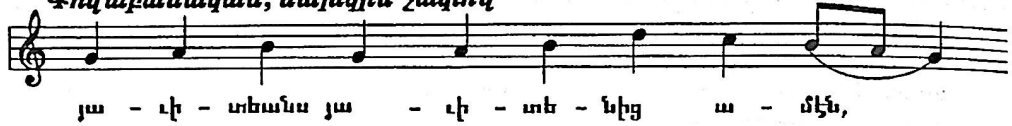
եա: Ջար-թի՛ք, ըն - դեր նըն - ջես, Տէր,

Երկիրսած, փորք ինչ արագ

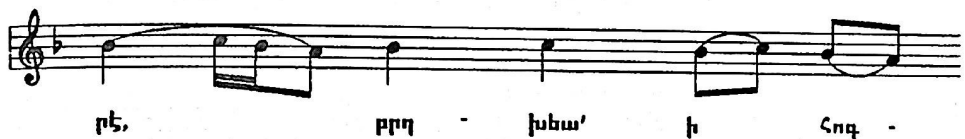

Գովարանական, նախկին չափով

ԱՌԱՅՈՒՄ ԼՈՒՍՈՅ

Գափաւոր - ծանր

Առաւօտ լուսոյ,
Արեգակն արդար,
Առ իս լոյս ծագեա:

Բղխումն ի չօրէ,
Բղխեա ի հոգւոյս
Բան քեզ ի հաճոյս:

Գանձդ ողորմութեան,
Գանձիդ ծածկելոյ
Գտող զիս արա:

Դունն ողորմութեան
Դաւանողիս բաց,
Դասեցո վերնոցն:

Երբեակ միութիւն,
Եղելոց խնամող,
Եւ ինձ ողորմեա:

Զարթիր, Տէր, յօգնել,
Զարթո զթմրեալս,
Զուարթնոց նմանիլ:

Էդ հայր անսկիզբն,
Էակից որդի,
Է միշտ սուրբ հոգի:

Ընկալ զիս, գթած,
Ընկալ, ողորմած,
Ընկալ, մարդասէր:

...եւ այլն /36տուն/:

Աշխարհ ամենայն

Չափառոր

Աշ - խարհ ա - մե - նայն առ իս
 նա - յե - ցեալ ախ - տա - կեց
 լե - բուք: Բա - նամ ըզ շըր -
 Թունս բար - բա - ռիմ - լեզ - առս
 բո - ղո - քնմ զանձ - նէս:
 Տէր, ո - ղոր - մեա,
 Տէր, ո - ղոր - մեա, Տէր,
 ո - ղոր - մեա:

**Աշխարհ ամենայն՝
Առ իս նայեցեալ,
Ախտակից լերուք:**

**Բանամ ըզըթունս,
Բարբառիմ լեզուսս,
Բողոքեմ զանձնէս:**

**Գող եղէ մեղաց
Գլտող կորըստեան,
Գուր ինձ փորեցի:**

**Դաւեցի անձն իմ,
Դաւաճանեցի՝
Դարան գործեցի:**

**Երբեմն էի լոյս
Եւ այժմ եմ խաւար,
Եւ ստուեր մահու:**

**Զի՞արդ պատմեցից
Զթիւ մեղաց իմոց,
Զի բազում են յոյժ:**

...եւ այն /36տուն/:

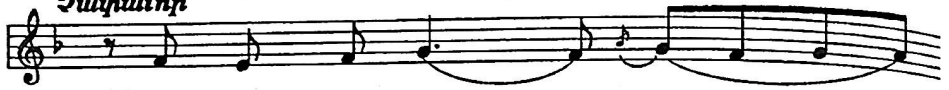
Նայեաց սիրով

Միջակ

Նա - յեաց սի - րով չայ - ըրդ գը - թած
 ի քո ստեղ - ծեալ գոր - ծըս ձե - ոաց.
 եւ ըզ - բա - նա - կըս հրեշ - տա - կաց
 տուր պա - հա - պան մեզ տը - կա - րացս.
 փըր - կեա գան - ձինս ի փոր - ձա - նաց,
 ի խա - լա - ըի շըր - ջող դի - ւաց
 դի ի տուրն - ջեան եւ դի - շե - ըի տա -
 ցու քեզ փառս ան - լը - ոե - լի:

Յարեւելից մինչ ի մուտս

Չափադր

Յարեւելից

մինչ

ի

մուտս

ի

հիւսիս

սոյ

եւ

ի

հարա

հարա

ւոյ

աւան

նայն

ազգք

եւ

ա

զգք,

յորհնու

թիւն

նոր

որհնեցէ

վարիչն

վարիչն

վարիչն

վարիչն

ա

ւարաւորաց

աւարաւորաց

աւարաւորաց

որ

որ

ՏրտմաՀաղորդ

Չափառոր

Տրտ-մա - Հա - դորդ չար - չա -

րա - նօք ի յանձն

ա - ուեր ըզ - մահ խա - չին.

եւ փայ - տին բար - ձօղ ե -

ղեր վասն Ա - դա -

մայ նա - խաս - տեղ - ծին.

ո - դոր - մած Տէր, ո - դոր -

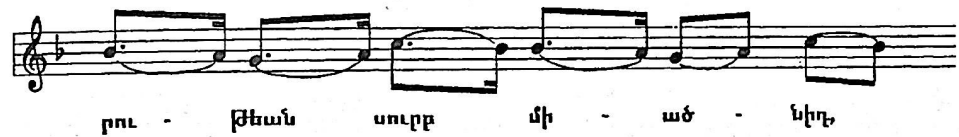
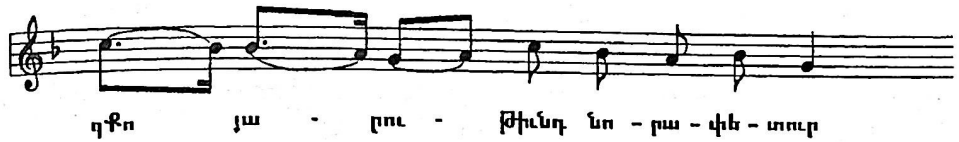
մեա Հոգ - տ - ցըն մեր

նըն - ջե - ցե

լոց:

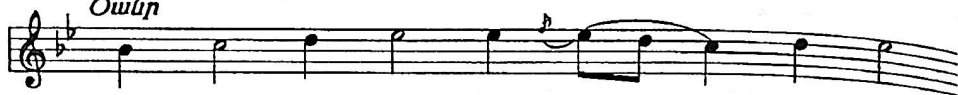
Ուրախացան ազգը մարդկան

Մանր

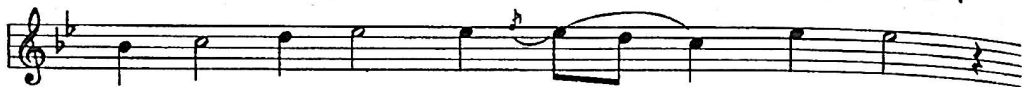

Ստեղծող մանկանց

Օտնր

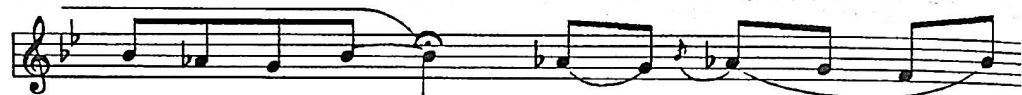
Տէր, ո - ղոր - մեա, Տէր, ո - ղոր - մեա
 Ի հրէշ - տա - կաց քա - թո - զե - ցար

ստեղ-ծող ման - կանց մա - նուկ ցու - ցար

Ի յան - քա - նից
 եւ Ի հով - ւաց

մը - սուր
 փա - ռա - լո -

ե - ղար Ընդ
 ըն - ցար

որս եւ մեզ ու -

րա - խա - ցո

շնոր - հիւ

օրհ - նեայ

ծր - նըն -

դեան Գո:

Ե - կայք ման -

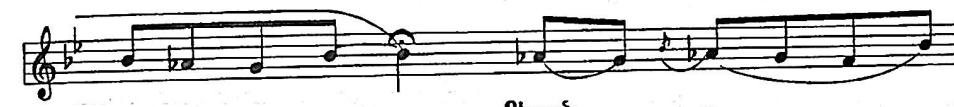

կունք նոր Սի - օ - նի

տա - ցուք

փա - ողբ

Տեառն ա -

մէ - նի:

Տէր,

" - զոր -

մեա:

Ի գերեզման յարուցելոյն Տաղ Յարութեան

Մանր, բայց ոգեւոր, աւելակաւ

Ի

գե - ռեզ -

ման յա - ըու - ցե - լոյն

ան - մա - հին,

այ - սօր գո - չեր հրեշ - տակն երկ -

նա - լին:

Յար - եա

Քրիս - տոս, գարթ - եա՛ւ Քրիս -

տոս, ի կոյս գե - րեզ -

մա - նէն, ի լո'յս գե - րեզ -

մա - նէն: Յար - եաւ Բրիս -

տոս, զար - Թեաւ Բրիս - տոս ի կոյս

գե - րեզ - մա - նէն:

Պ ա Հ ա պ ա ն ջ ը Ն զ ար Հ ու ռ եց ա ն ի յ ա Հ է Ն ,
 ք ա ն զ ի ի կ ոյ ս ի ն որ ա փ որ տ ա պ ա ն է Ն
 յ ար ե ա՛ւ Բ ռ ի ս տ ո ս , զ ար Թ ե ա՛ւ Բ ռ ի ս տ ո ս ,
 ի կ ոյ ս գ եր ե զ մ ա ն է Ն , ի լ ո՛յ ս գ եր ե զ մ ա ն է Ն :

Ա ո ս ու ռ ք վ ի մ ի ն ն ը ս տ ե ալ գ ոչ չ ը Հ ը ա շ ա լ ի ն ,
 ի զ ար եր ջ ը Ն ք ար ո զ ե լ ով ծ աղ կ է ի ն .
 յ ար ե ա՛ւ Բ ռ ի ս տ ո ս , զ ար Թ ե ա՛ւ Բ ռ ի ս տ ո ս ,
 ի կ ոյ ս գ եր ե զ մ ա ն է Ն , ի լ ո՛յ ս գ եր ե զ մ ա ն է Ն :

Նոր ծաղիկ

Խաղաղ, սմայլանքով

Նոր ծա - ղիկ պայ -

ծառ. ցու - ցաւ.

այս - օր ի

նոր գե - ընդ - մա - նէն:

Ոգեւոր

ե - ըն - եալ լոյս

Յա - ըստ -

Թեան, ա - լե -

Որպէս ի սկզբան

տին, ի խա - լա -

րի ստուեք - րաց

մա - հու. ա - ւե -

Ազգետր-աւելական

տիս: Յա - րեան Գրիս -

տոս,

ա - ւե - տիս:

Երբնազարդ Հոգւոցն տունկը
 Կանանչացան կենդանութեամբ:
 Երեւեալ լոյս Յարութեան, աւետիս,
 Ի խաւարի ստուերաց մահու. աւետիս:
 Յարեան Գրիստոս, աւետիս:

Բնական լուսոյ սաղարթը
 Ի Հոգետր գարնան փթթեալը:
 Երեւեալ լոյս Յարութեան, աւետիս,
 Ի խաւարի ստուերաց մահու. աւետիս:
 Յարեան Գրիստոս, աւետիս:

Սիրով մեռեալն վառն մեր
 յարոյց ընդ իւր գանկեալ ընդօրին:
 Երեւեալ լոյս Յարութեան, աւետիս,
 Ի խաւարի ստուերաց մահու. աւետիս:
 Յարեան Գրիստոս, աւետիս:

Մխիթար Այրիվանեցի

Սիրտ իմ սասանի

Յոթ դանդաղ

Սիրտ իմ

սա - սա - նի,

սար - սափ

զիս ու - նի

վասն

Յու - դա - յի:

Յովհաննէս Երզնկացի

131

Այսօր ձայնն Հայրական

Տաղ Զրօրհնեաց

Չափատը

Այս - օր ձայ - նն Հայ - րա -

կան յերկ - նից իջ - եալ Հա -

ճո - յա - կան սի - րե - ցե - լոյ

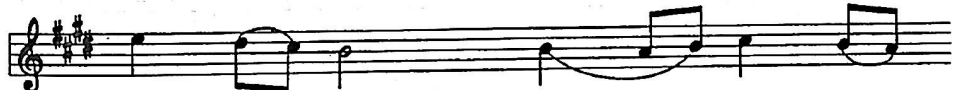
որդ - ևոյ վը - կայ այ յոր -

դո - րէ գետ յոր - դո - րէ. գետ

Յոր - դա - նան: Յոր - դո - րա - կան ձայ -

նիւ եր - գեր մեծ կա - րա -

պե - տըն Յով - Հան - նէս:

Առաքել Միլենցի

Ով պարտիզպան Տաղ Յարութեան

Օանր, պաղատագին

Ով պար -

տիգ -

պան,

ա - սա,

ուր

տա -

ես

նը

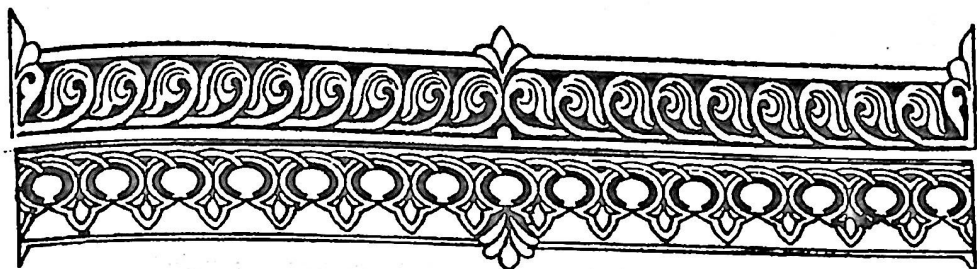
ման

Մի՛ լար դու, ո՛վ կին, ե՛ս եմ կենդանին,
 եկ եւ տե՛ս գտեղին, զոր խոցեաց ազգն Իսրայէլին:

Մի՛ լար ցաւագին, յարեա՛ւ կենդանին,
 մեռեալն ի խաչին, զոր աստէն գերեզման եղին:

Մի՛ լար, Մարիամ Մագդաղենացի,
 ե՛ս եմ Միածինըն որ յարեայ ի գերեզմանէն:

Դարձի՛ր եւ գրնա՛ առ սուրբ Տիրուհին,
 աւետեա՛ նրմա, թէ տեսայ ես ըզքո Որդին:

ԱՆԱՆՈՒՆ
ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԳԵՐ

Տիրամայրն Հանդեպ Որդւոյն

Մանր

Տի - րա - մայ - րն Հանդեպ Որդւոյն ի

խա - չին կայր

տըրտ-մա -

գին եւ լը - սե - լով ըզ - ծա - րա -

ւին Հա-րաչ - մամբ

լայր

ցա - ա - գին, ի փուշ

ալ - սա - կըն դի - տե - լով,

ողբ, կոծ, վայ տայր իւր ան -

ձին. «Ա - չա - ցըս լոյս

Որդեակ իմ, Յիսուս,

ես ընդ Բեզ մե -

ոս - նիմ»:

Ո՞ւր ես, մայր իմ

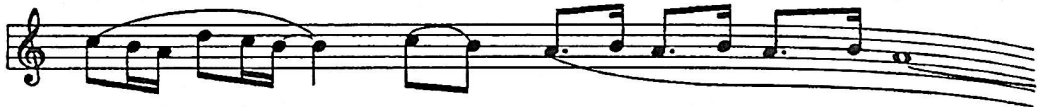
Ջոսպ

Ո՞ւր ես, մայր իմ, քաղցր ես,
 ա - նոյշ
 սէր ծը -
 նո ղիւ
 ղիւ
 այ - ըն
 լը - ցան աչք իմ դառն ար -

նաց

ձե - ուս - նէ

յա - նօ - ըի -

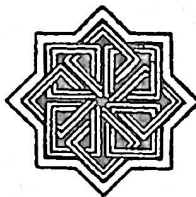

նաց

ձե -

ուս - նէ:

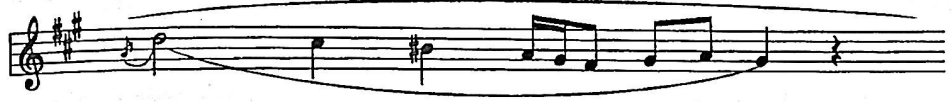

Ի կոյս վիճէն Յարութեան եւ Ծաղկազարդի

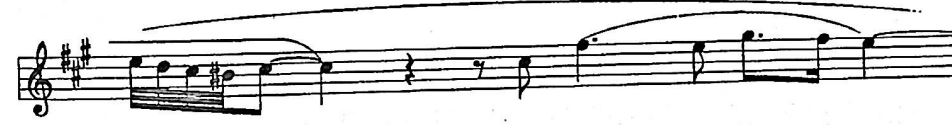
Ծանր

Ի կոյս
Յի-սուս

Վի
Գրիս

մէն
տոս

յա
ն

թեւ
մուտ

յա
ն

յա
ն

Եւ ի ԼԳ - սուրբ

գե քա -

րեա ղա -

լարն ի - գե - ըո -
քըն Ե - ղու - սա -

Ի ԲԵԹԷԼԵՄ

Տաղ Մանդեան

Չափաւոր

Եր - կի՛նց,

Երկ - նից

Ի -

մաց

ա -

րա -

լեք,

ն

երկ

նա - լինք,

դուք

խո -

նար -

Detailed description: This is a musical score for a song, consisting of ten staves of music. The music is written in a single melodic line on a treble clef staff with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The lyrics are in Armenian and are placed below the corresponding musical phrases. The lyrics are: րա - (ra -), լեք, (leq), ն (n), երկ (erik), նա - լինք, (na - linq), դուք (duq), խո - (cho -), and նար - (nar -). The score includes various musical notations such as eighth notes, quarter notes, and half notes, with some phrases being part of longer melodic lines indicated by horizontal lines or slurs.

Handwritten musical score consisting of ten staves of music. The notation includes treble clefs, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and various rhythmic values. The music is written in a single melodic line. Several staves contain labels in a non-Latin script, likely Georgian, positioned below the notes. The labels are:
- Staff 2: სხ
- Staff 3: გზ'ე.
- Staff 4: ი რხბ
- Staff 6: რხ
- Staff 7: სვმ
- Staff 8: ი ათ
- Staff 9: რზ
- Staff 10: მთ

First musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first four notes and a fermata over the fifth note. The Armenian word "ցե" is written below the staff.

Second musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "գերկ" is written below the staff.

Third musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first four notes. The Armenian word "նից" is written below the staff.

Fourth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "ար" is written below the staff.

Fifth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "քան" is written below the staff.

Sixth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "է" is written below the staff.

Seventh musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "մըս" is written below the staff.

Eighth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "րին" is written below the staff.

Ninth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "տե" is written below the staff.

Tenth musical staff with treble clef, key signature of two flats, and a 3/4 time signature. It features a melodic line with a slur over the first six notes. The Armenian word "տե" is written below the staff.

Արարալից, թրթռուն

սէք:

Այ ծր,

այ

ծր,

o

րծր,

ծր.

o -

րծր,

o

-

րծր,

o

-

րօ'ր:

ին

նի

ա

ծին

րօ՛ր,
 րօ՛ր,
 րօ՛ր:

Որոյ եկեալ ի Կուսէն ծընեալ,
 յայն անարատ Մօրէն մարմնացեալ:
 Երեք արքայք առ քեզ խոնարհեալ,
 Զերրորդութիւնն մեզ ծանուցեալ:
 Այ ճր, այ ճր, օրօր, ճր. օրօր, օրօր, օրօ՛ր,
 իմ միածին որդեակս, օրօր, ճր.
 իմ անդրանիկ Յիսուս, օրօր, ճր.
 օրօր, օրօ՛ր, օրօր, օրօ՛ր. օրօր, օրօր, օրօ՛ր:

Քրիստոս փառաց թագաւորն Տաղ Տեառնընդառաջի

Չնայուն, ուրախական

Քրիստոս
փառաց
թագաւորն
այսոր

3 6 6

Detailed description: This is a musical score for a hymn. It consists of eight staves of music in a single system. The music is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The tempo and mood are indicated as 'չնայուն, ուրախական' (moderate, joyful). The lyrics are in Armenian: 'Քրիստոս փառաց թագաւորն այսոր'. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings. There are three specific markings: a '3' above a triplet of notes on the eighth staff, a '6' above a sixteenth-note group on the seventh staff, and another '6' below a sixteenth-note group on the eighth staff.

եկ

եալ

լին - ծա

յումն:

Քրիստոս փառաց թագաւորն այսօր եկեալ յընծայումն,
 կատարելով նա զօրէնս, քառասնօրեայ զայստեամբրն:
 Զոր մարգարէն Յայի յառաջագոյն գուշակեաց,
 յԵրուսաղէմ քաղաքի, Սիմէոնի ծերունւոյն:
 Աստուածային Հրամանան կայր ծերացեալ ի տաճարն,
 ոչ տեսանէր նա զմահ, մինչև տեսցէ նա զօծեալն:
 Բարբառ եղև զայստեան եւ ահագին որոտման,
 տաճարապետն Քրիստոս, որ յընծայումն էր եկեալ:

Ի գալստեան Տեառն

Տաղ Տեառնընդառաջի

Ուժգին, անպարպիկ խնորքեամբ

լին, եւ ի յա - ճէ փա - ոաց

նո - ըա շար - ժին զօ - թու -

Թիւնք: Ա - լե - տեօք Տեա - ողն

մեռ - եա - լք յառ -

նեն, եւ սուրբք ա - մե - նայն ան -

ճառ *դանդաղելով* փա - ոօք զար -

դա - ըին:

Աւետիս քեզ, Մարիամ Տաղ Աւետեաց

Գնայուն, անպարսիպ խնորութեամբ

Ա - ւ - տի՛ս
քեզ, Մա -
ռի - ա՛մ, ա -
ւ - տիս քեզ,
Մա - ռի -
ա՛մ, զոր Գաբ -
ռի - ւ՛լ

**Բանաւոր տաճար եղեր, բանաւոր տաճար եղեր, դու երկնաւոր Քաղաւորին.
ուրախ լեր, ուրախ լեր, ուրախ լեր, ուրախ լեր, կոյս Մարիամ, ուրախ լեր:**

**Գեղեցիկ գեղ գովելի, գեղեցիկ գեղ գովելի, գեղեցկաշէն տաճար մաքուր.
աննրման, աննրման, աննրման կոյս Մարիամ, աննրման:**

**Դուռն եղեր դրախտին կենաց, դուռն եղեր դրախտին կենաց, դուստր
մայր լուսոյ, մայր լուսոյ, մայր լուսոյ կոյս Մարիամ, մայր լուսոյ:**

Դիտելով
Մեղեղի եկեղեցույ եւ Յարութեան

Հանդարտ, բայց պզայուն եւ ջերմ

This musical score consists of eight staves of music in G major. The notation includes various ornaments and triplets. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff contains a fermata over a note. The third staff features two triplet markings (3) over groups of notes. The fourth staff has a fermata over a note. The fifth staff contains a fermata over a note. The sixth staff has a triplet marking (3) over a group of notes. The seventh staff contains a fermata over a note. The eighth staff has a triplet marking (3) over a group of notes. The page number 160 is located at the top left.

Сb

Гм

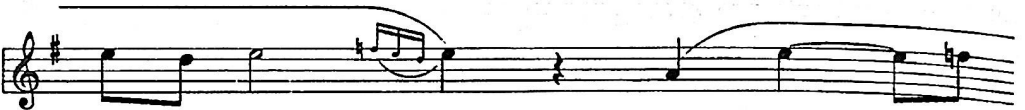
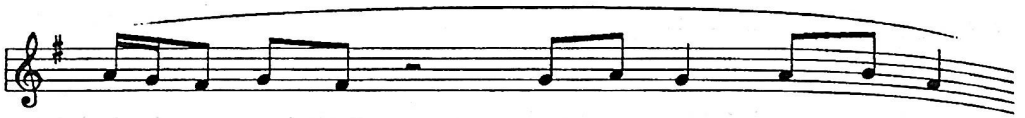

Гма:

Дм

նէր,

ձայ

նէր

տառ

րա

կին,

սի - - - ըա - -

նունդ սի - -

լիլ - -

լոյն:

5

Detailed description: This musical score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The melody is characterized by a wide interval between the first and second notes, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The lyrics 'սի' and 'ըա' are placed below the first two staves. The second staff features a triplet of eighth notes and a fermata. The third staff continues the melodic line with various rhythmic values. The fourth staff includes a trill (tr) and the lyrics 'նունդ' and 'սի'. The fifth staff has a triplet of eighth notes. The sixth staff shows a melodic phrase with a fermata. The seventh staff has a triplet of eighth notes. The eighth staff begins with the lyrics 'լոյն:' and a fermata. The ninth staff features a quintuplet (5) of eighth notes. The score concludes with a double bar line.

Յարեաւ Քրիստոս այսօր Մեղեղի Յարութեան

Չափաւոր, աւելցալից բերկրանքով

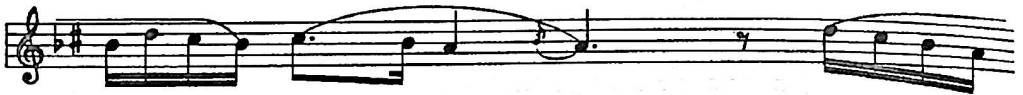

Յա - րեաւ Քրիս -

տոս

այ -

սօր,

ա -

ւե - տին,

որ - դիք

Սի -

ո -

նի,

ընդ իւր

յա - րօցց

մեր

զնա -

խա -

հայրն,

գան - կեանք ի դրախ
 տէն. նա եւ այ
 լոց զհո - գի, որն
 սուրբ Հա-րանց ըզ - գեր -
 եալն ի 5 բան
 տին՝ - է - առ ա - ւար
 եւ գե - ընաց չը
 գորն ի
 պա տե
 բազ

մի ջրն - ծասս
 ցո՛ւք, ցըն-ծասս
 ցո՛ւք, ո՛վ ա -
 զա տեալք
 ա - ընամբ
 Գա - ռին, քան - զի ե
 բաց մեզ ճա - նա -
 պարհ իւ - թով
 խա - չիւն, եւ
 շնորհ եաց

գայն գոր կո - րոյս

Հայր մեր նախ -

կին: եւ գր - ար -

Թունք երկ - նից ընդ

մեզ եր - գակ - ցեալ գո -

չեն. «Օրհ-նեալ է

սուրբ Յա -

րու - Թիւ - նոր

գո-վեալ է սուրբ

Յա - րու - Թիւ - նոր» :

շա

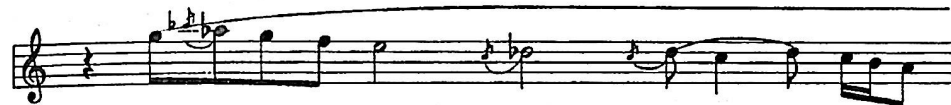

բա

թին,

լու - սա - փայլ

հրեշ

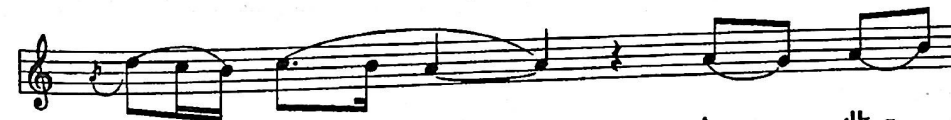
տա

կրն

էր

նրստ - եալ

ի

վե -

լայ

վի - մին:

Քաղցրիկ բարբառէր սուրբ կանանց դասին,
 յարեա՛ւ Տէր, յարեա՛ւ, Մարիա՛մ, մի՛ լար քո գորգին:
 Երթեալ պատմեցէ՛ք գընդին Պետրոսին,
 երթիցեն լեառն ի Գալիլիա, ժամադրեալ տեղին:
 Տեսեալ Մարիամ զՏէրն ի պարտիզին,
 ողբալով ձայնէր.-Պարտիզպան, ո՞ւր է իմ Որդին:

Վարանիմ ի մեղաց Տաղ Աստուածածնայ

Շանք, վեհ եւ աղաչական

Վա - րա - նիմ ի

մե - ղաց, դու ա - զա -

տիչ մե - դու - ցե - լոյս,

ո՛վ Տի - րա - մայր,

ո՛հ,

ո՛վ Տի - րա -

Պաղատագին

մայր. ո՛հ, ց՞ -

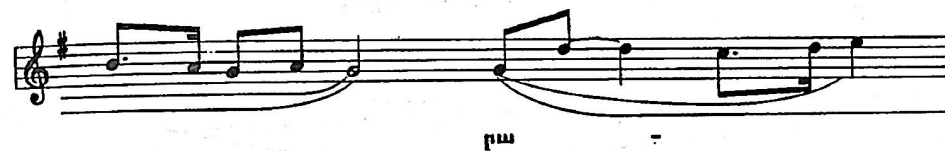
րեա՛ կաթիլ մի կու - սա - կան
 զօ - ընդ կե - նաց,
 ո՛հ, զօ -
 ընդ կե - նաց:

Յիմ նախկին վայելմանց
 արժանապէս արտաքսեցայ, ո՛վ եղկելոյս,
 ո՛հ, ո՛վ եղկելոյս.
 ո՛հ, փուչ եւ տատասկ
 ըլստոյց երկիր ողորմելոյս,
 ո՛հ, ողորմելոյս:

Այսօր անդրանիկ

Տաղ Համբարձման

Հայն, աճուն ոգևորութեամբ

մի - ա -

ծին

ուր - դին

յեր

կի - նըս

սը - լա - նայր

Detailed description: This is a musical score for a song, consisting of eight staves of music. The music is written in a treble clef with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are in Georgian and are placed below the corresponding musical phrases. The lyrics are: մի - ա - (me-e), ծին (tsin), ուր - դին (ur-din), յեր (yer), կի - նըս (ki-nets), սը - լա - նայր (sə-lanayr). The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. Some notes are beamed together, and there are several slurs and ties used throughout the piece.

ա - դա -

մա - յին

կեր - պի:

Ելեալ ի բարձունս գերեաց զգերութիւն,
առեալ զաւարճ բաշխեաց պարգեւս մարդկան:

Զերամս արդարոց ընտրեցելոց պարուց,
ածեալ ի յերկինս ի յօթեւանս Հօր:

Այսօր տօն է սուրբ Մննդեան

Տաղ Մննդեան

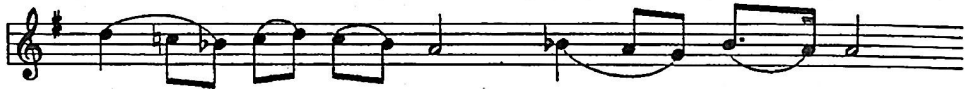
Չայծառ, սերտի, ոգևոր

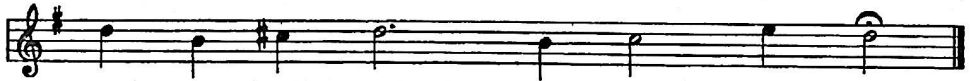
Այ - սօր տօն է սուրբ Մր - նրն - դեան,

ա - ւ - տիս, Տեա - ողն մե - ըոյ

եւ Յայտ-նու - թեան, ա - ւ - տիս:

Քրիս - տոս ծը - նաւ եւ յայտ - նե - ցաւ:

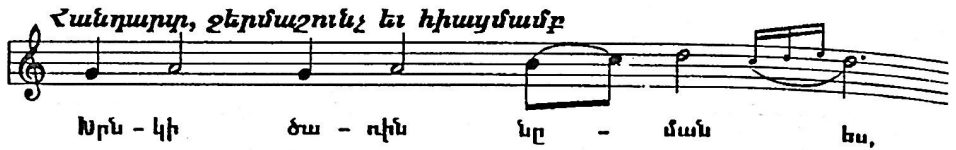
Խնկի ծառին նման ես

Տաղ Վերափոխման

Հանդարտ, ջերմաշունչ եւ հիացմամբ

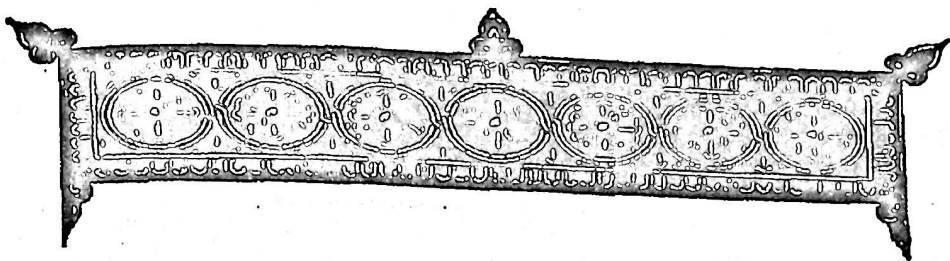
Խնկի ծառին նման ես Տարբերակ

Դու հաղանիւթ սրովքէ ես, հարսն ի յերկրէ յերկինս ես,
զԱստուած մարմնով ծնեալ ես, Աստուածածին, մեղա՛յ քեզ:

Դու յորդառատ աղբիւր ես, ծարաւելոց արբումն ես,
մեղաւորաց քաւիչ ես, Աստուածածին, մեղա՛յ քեզ:

Դու լուսեղէն տանար ես, ոսկիապատ խորան ես,
դու մարգարիտ անգին ես, Աստուածածին, մեղա՛յ քեզ:

ՊԱՏԱՐԱԳԻ
ԵՐԳԱՍԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մակար Եկմալեան

Հոգի Աստուծոյ

Չափաւոր

Հո - գի Աս - տու -

ծոյ, որ զփա - ռակ - ցի

Քոյ զխոր - հուրդ ի - ջեալ

ի յերկ - նից կա -

տա - րես ի ձե - ոքս մեր.

հեղ - մամբ ա - րեան

սո - րա ա - դա -
 չեմք ըզ - քեզ հան -
 գո զհո - գիս մեր նրն -
 ջե - ցե - լոց:

Մարմին Տէրունական

Գանդադ, Կուսպ

Մար - մին Տէ - րու նա - կան

եւ ա - րին փրկ - չա - կան

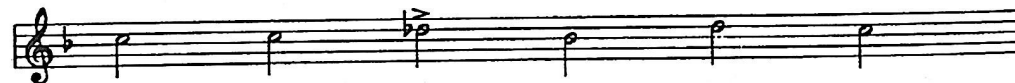
կայ ա - ռա - ջի. երկ - նա -

յին զօ րու - թիւնքն յան - ե - ըն - ւոյթս

եր - գնն եւ ա - սնն ան - ճան -

գիտ ըար - ըա - ռով. սուրբ, սուրբ,

սուրբ, Տէր զօ - րու - թեանց:

ՌՎ Է ՈՐԱԿԵԱ ՏԵՐ ՍՐՐԱՍԱՑՈՒԹԻՆ

Յոյժ դանդաղ

ՌՎ

Է

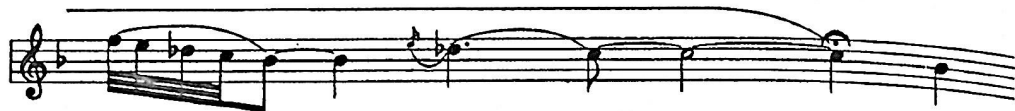
ՈՐ

ԱԿԵԱ

ՏԵՐ

Աս -

տը

ւած

մեր.

խա

չե

ցաւ

վա

սրև

մեր,

Թա

դե

ցաւ եւ յա

րեաւ:

Քրիստոս ի մէջ մեր

Չափադր

Քրիս - տոս ի մէջ մեր յայտ - նե - ցաւ
 Ե - կե - ղե - ցիս մի անձն ե - ղեւ

որ էնն Աստ - ւած աստ բազ - մե - ցաւ,
 Համ - բոյ - ըրս յօղ լըր - ման տըր - ւաւ,

խա - դա - դու - թեան ձայն Հրն - չե - ցաւ
 թըր - նա - մու - թիւ - նըն Հե - ուս - ցաւ

սուրբ ող - ջու - նի Հրա - ման տըր - ւաւ,
 սէրն յընդ - Հա - նու - ըրս սրի - ռե - ցաւ,

Արդ պաշ - տօ - նեայք բար - ձեալ ըզ - ձայն

տուք օրհ - նու - թիւն ի մի բե - ըան

մի - աս - նա - կան աստ - ւա - ծու - թեանն,

ո - ըում սրով - բէքն են սըր - բա - ըան:

Սուրբ - սուրբ

Յոյժ դանդաղ

Սուրբ,

սուրբ

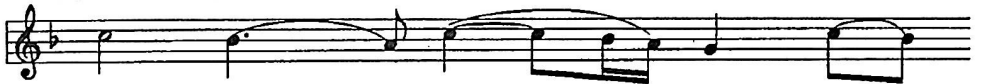

Տէր

զօ

րու - թեանց, լի են եր -

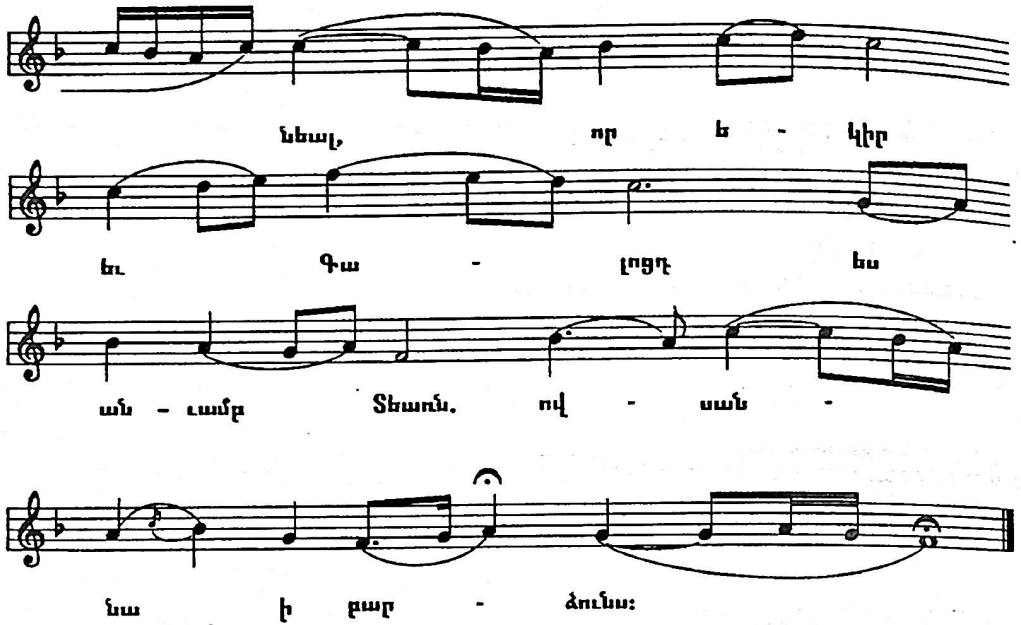
կինք եւ յեր - կիր փա -

ռօք քո. օրհ - նու - թիւն

ի բար - ձունս. օրհ -

նեալ, որ Ե - կիր
Եւ Գա - լոցդ Ես
ան - լամբ Տեառն, ով - սան
նա ի բար - ձունս:

Հայր մեր

Գանդադ

Հայր մեր, որ յեր - կինս ես,
 սուրբ ե - ղի - ցի՛ ա - նուն քո,
 ե - կես - ցէ ար - քա - յու - թիւն քո,
 ե - ղի - ցին կամք քո որ - ալէս յեր -
 կինս եւ յերկ - ըրի. զհաց մեր
 հա - նա - պա - գորդ տուր մեզ այս -
 օր. թող մեզ ըզ - պար - տիս մեր,

որ - պէս եւ մեք թո - դումք մե - ըոց

պար - տա - պա - նաց. եւ մի տա - նիր

զմեզ ի փոր - ձու - թին, այլ փըր -

կեա ի չա - ըէ:

Զի Քո է արքայութիւն եւ զօրութիւն եւ փառք
Յաւիտեանըս յաւիտենից: Ամէն:

Միայն սուրբ

Գանդառ

Մի - այն

սուրբ,

մի - այն

Տէր,

Յի - սուս Բրիս - տոս Ի փառս

Աս - տու - ծոյ Հօր.

ա մէն:

Ամէն: Հայր սուրբ

Չափատըր

Ա
Որ
Հո

-
-
-

մէն:
դիդ
գիդ

Հայր

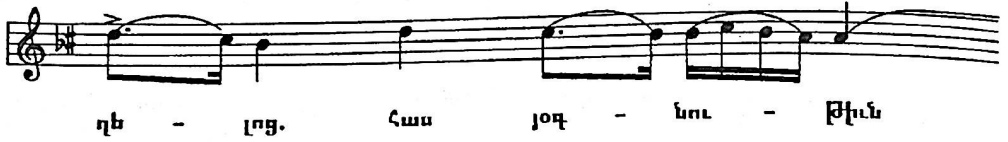
սուրբ:
սուրբ:
սուրբ:

Տէր, ողորմեա

Գանդաղ

Տէր, ողորմեա, Տէր, ողորմեա, Տէր, ողորմեա, Տէր, ողորմեա, Տէր, ողորմեա, Տէր, ողորմեա:

Ա - ըի, Աստ - ած Հար - մե - ղոց, որ ա -

Հրեշտակային Սրբասացութիւն

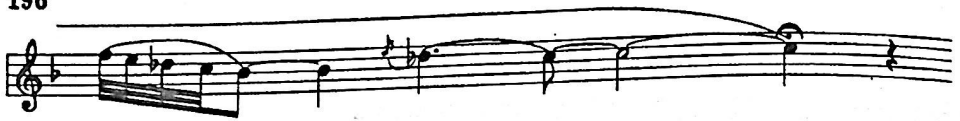
Չանդառ

Հր - ընշ

տա

կա

յին

կար

զա

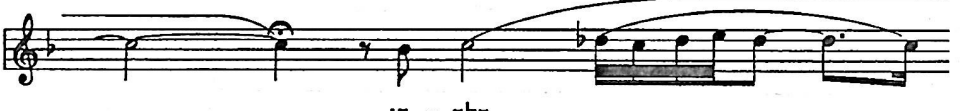
տ

բու

Թեամբ

ը - ցել

Աս

տը

լաժ

զքո

սուրբ

դե

կե

դե

ցի.

Հա - զարք:

Գովեա Երուսաղէմ

Ճաշու շարական Զատիկի եւ Յինանց

Չափաւոր

Գո - վեա Ե - րու - սա - դէմ ըզ - Տէր: Յա -

րեաւ Քրիս - տոս Ի մե -

ւե - լոց ա - լէ - լու -

իս: Ե - կայք ժո - դո - վուրդք

եր - գե - ցէք Տեսն ա - լէ -

լու - իս: Փառք Հոր եւ Որ - դւոյ եւ Հո -

բւոյն սրբ - քոյ աշնմ եւ միշտ եւ յա - վի -

տեանս յա - փ - տե - նից ա - մէն: Յա - -

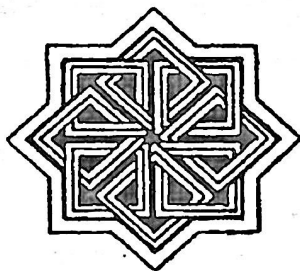
լոյն ի մե - ուե - լոց ա - լէ -

լու - իա, որ գաշ - խար - հըս լու -

սա - տո - թեաց ա - լէ - լու - իա:

Առաջի Բոյ, Տէր

րեան քո սուրբ ա -

ղա - չեմք ըզ - քեզ

ո - դոր - մեա

ա - րեամք քով փըր -

կեայ չօ տի:

Օրհնեալ է Աստուած

Չափառոր

Օրհնեալ է Աստուած:

Քրիստոս պա-

տա - րա - գեալ քաշ - ին ի մի -

ջի մե - րում. ա - լէ - լու -

իս: Զմար - մին իւր տայ մեզ կե - րա - կուր

եւ սուրբ պա - րիւնն իւր ցօ - ղէ ի

մեզ. ա - լէ - լու - իս:

Մա - տից առ Տէր եւ ա - ուք ըզ -

լոյս. ա - լէ - լու - իս: ճա - շա -

կե - ցեք եւ տե - սեք զի քաղցը

է Տէր. ա - լէ - լու - իս:

Օրհ - նե - ցեք ըզ - Տէր

յեր - կինս. ա - լէ - լու - իս:

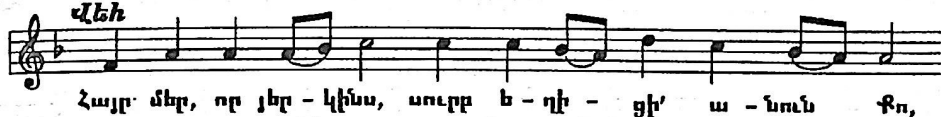

Կոմիտաս

Հայր մեր

Վեհ

Հայր մեր, որ յեր - կինս, սուրբ ե - ղի - ցի՛ ա - նուն Բո,

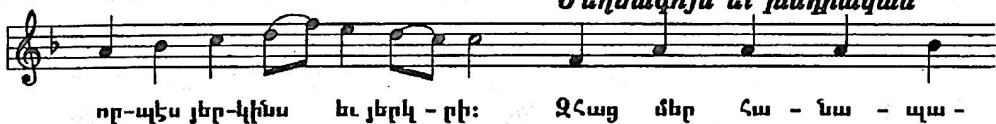
Խաղաղ

ե - կես - ցէ , ար - քա - յու-թիւն Բո, ե - ղի - ցի՛ն կամք Բո,

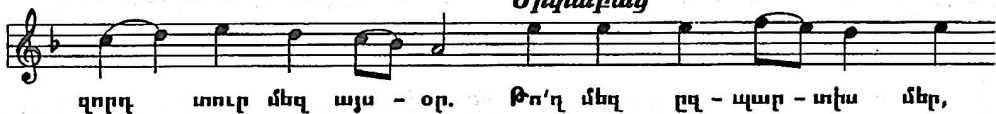
Վճռական

Մեղմագոյն եւ խնդրական

որ-պէս յեր-կինս եւ յերկ - րի: ԶՀաց մեր Հա - նա - պա -

Մրդաբայ

զորդ տուր մեզ այս - օր. Թո՛ղ մեզ ըզ - պար - տխա մեր,

որ - պէս եւ մեք թո - դումք մե - րոց պար - տա - պա - նաց.

եւ մի՛ տա - նիր ըզ - մեզ ի փոր - ձու - թիւն,

Նուրբ

Նվազում

այլ փըր - կեա՛ ի չա - րէ:

Սուրբ-սուրբ

Նուրբ հիացում

Սուրբ,

Լայն ու վեհ

սուրբ, Տէր զո - լու - թեանց,

լի են եր - կինք եւ եր - կիր

վա - ոօք Գո: Օրհնու - թիւն ի բար - ձունս.

օրհ - նեալ, որ ե - կիր եւ զա - լոցդ եւ ան -

Նուաղուն եւ ներքուսդ

ամբ Տեառն: Օվ - սան - նա ի բար-ձունս:

Որ յանէից Շարական Հանգստեան

Երկխոս՝ հասարակ

Որ յանէից ստեղ -
Որ ի Նա - չին ան -

ծող - գո - յից ա - բար - չա - կից
շըն - չա - ցար զմա - Հու լու - ծեր

Յուսատիր իմորանք

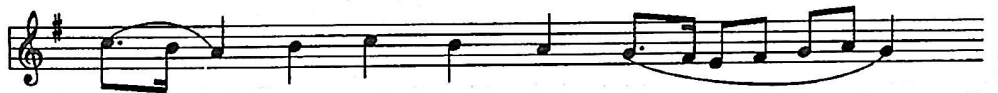
Հօր Բանդ Աստ - ած. Թո - դու - Թին
զիչ - խա - նու - Թին,

Հնոր - Հեա նրն - Ջե - ցե - լոց Գոց

ծա - ուա - յից յոր - ժամ գաս

դա - տել գոր ա - նա - բատ

ձե - ոօք ստեղ - ծեր:

Մեղմ եւ խորհրդատր

Փառք Հօր եւ Որդ - ւոյ եւ Հոգ -

Լոյն Սըր - բոյ այժմ եւ միշտ եւ յա -
 փ - տեանս յա - փ - տե - նից: Ա - մէն:
 Որ պը - սա - կիչը ես
 Բոց սըր - բոյ եւ ան - վախ - ճան
 բար - եաց բաշ - խող. թո - դու - թիւն
 շնոր - Հեա նրն - ջե - ցե - լոց Բոց
 ծա - ոս - յից յոր - ժամ գաս
 դա - տել զոր ա - նա - ըստ
 ձե - ոք ստեղ - ծեր:

Տէր, ողորմեա

Ջերմտանդն

Տէր,   ո
Ա   -   ըի   զոր   -   մեա,   Տէր,
   Աս   -   տուած,   Հար -

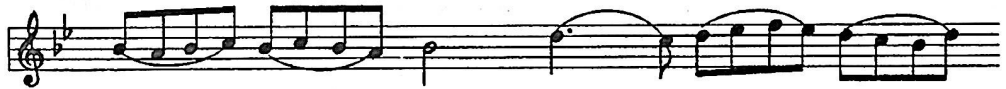
ո   զոր   մեա,
ցըն   -   մե   -   լոց,   Տէր,   ո   -
   որ   -   ա   -

զոր   մեա:
պա   -   էնդ   ո   -   զոր   մեա:
   նե   -   ղե   -   լոց:

Հաս   յօգ   -   նու   -   Թին   ծա   -

ռա   -   յից   Բոց,   ան   -   օգ   -   նա   -

կան   ազ   -   գիս   Հա   -   յոց:

Օգտագործուած աղբիւրներ

Շարակնոց, Կ-Պոլիս, 1865:

Զայնագրեալ շարական Հոգեւոր Երգոց, Վաղարշապատ, 1875:

Ն. Թահմիզեան, Ներսես ԾնորՀալին երգահան եւ երաժիշտ, Երեւան, 1973:

Մ. Եկմալեան, Երգեցողութիւնք ս. Պատարագի, Անթիլիաս, 1974:

Կոմիտաս, Երգեցողութիւնք ս. Պատարագի, Անթիլիաս, 1974:

Ոսկեփորիկ, Երեւան, 1982:

Մեղեդիներ, տաղեր եւ զանձեր, Անթիլիաս, 1990:

ՑԱՆԿ

ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ (Vդ)

Յամենայն ժամ	10
Բազում են Քոյ գթութիւնքդ	11
Անկանխմ առաջի Քոյ	13

ՍԱՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ (Vդ)

Այսօր գոլով ի Բեթանիայ	15
Այսօր կանգնեցաւ աւազան	17
Արծաթսիրութեամբ մոլեալ	19

ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ (Vդ)

Մագումն հրաշալի	21
Ով երջանիկ տէր սուրբ Գրիգոր	23
Նորհուրդ մեծ եւ սքանչելի	24
Ուրախացիր, սրբուհի	26
Ջանճառելի լուսոյ մայր	28
Լոյս ի լուսոյ	30
Անթառամ ծաղիկ	32

ՅՈՎՀԱՆ ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻ (Vդ)

Երանելի սուրբ առաքեալք	34
Գովեա, Երուսաղէմ	36

ԿՈՄԻՏԱՍ ԱՂՑԵՑԻ (VIIդ)

Անձինք նուիրեալք	37
------------------------	----

ԱՆԱՆԻԱ ՇԻՐԱԿԱՑԻ (VIIդ)

Վասն մերոյ փրկութեան	39
Առաքելոյ աղաւնոյ	40

ՄԱՀԱԿ ԶՈՐԱՓՈՐԵՑԻ (VIIդ)

Էջ միածինն ի չօրէ	42
Որ նշանաւ ամենայաղթ	43
Ուրախ լեր, սուրբ եկեղեցի	45

ՄՏԵՓԱՆԵՆՈՍ ՄԻԻՆԵՑԻ (VIIIդ)

Երգեցեք Տեառն	47
Փառասուն Հանդերձ կառօքն	50

ՆՈՍՐՈՎԻԴՈՒՆՏ (VIIIդ)

Զարմանալի է ինձ	51
-----------------------	----

ՅՈՎՀԱՆ ՕՋԵՑԻ (VIIIդ)

Նահատակ բարի	56
--------------------	----

ՄՏԵՓԱՆԵՆՈՍ ԱՊԱՐԱՆՑԻ (Xդ)

Սրբութիւն սրբոց	58
-----------------------	----

ՅԱԿՈՒ ՍԱՆԱՀԵՑԻ (XIդ)

Տանակզբնական ծոցոյ չօր	62
------------------------------	----

ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍ (XIդ)

Զորս ըստ պատկերի քում	64
-----------------------------	----

ԳԵՏՐՈՍ ԳԵՏԱԴԱՐՁ (XIդ)

Արիացեալք	66
-----------------	----

ՅՈՎՀԱՆԵՒՄ ՍԱՐԿԱՎԱԳ (XI-XIIդդ)

Անակիզբն բանն	69
---------------------	----

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ (XIIդ)

Նորահրաչ պսակաւոր	71
Որ գերագոյն քան զբնութիւնս	73
Կանխեալ Տովնանու	75
Որ կոչեցեր ըզհեռացեալքս	77
Այսօր տօնէ եկեղեցի	78
Օրհնեցէք մանկունք	79

ՆԱԶԱՏՈՒՐ ՏԱՐՕՆԵՑԻ (XII-XIII^{րդ})

213

Ոորհուրդ խորին 82

ՅԱԿՈՐ ԿԼԱՅԵՑԻ (XIII^{րդ})

Այսօր ցնծան 84

ՎԱՐԴԱՆ ԱՐԵՒԵԼՑԻ (XIII^{րդ})

Որք զարդարեցին 85

Սքանչելագործ Աստուած 87

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՐՁՆԿԱՑԻ (XIII^{րդ})

Լերինք ամենայն 89

Այսօր զուարճացեալ 91

ԿԻՐԱԿՈՍ ԵՐՁՆԿԱՑԻ (XIV-XV^{րդ})

Արեւելք գերարիին 93

ՏԱՂԵՐ ԵՒ ՄԵՂԵԳԻՆԵՐ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ (X^{րդ})

Հաւուն, հաւուն 96

Հաւիկ 97

Սայլն այն իջանէր 101

Ահեղ ձայնս 104

Գոհար վարդն 105

Աչքն ծով ի ծով 108

ԳՐԻԳՈՐ ՊԱՀԱՎՈՒՆԻ (XII^{րդ})

Ով զարմանալի 112

ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ (XII^{րդ})

Հիշեսցուք ի գիշերի 113

Առաւօտ լուսոյ 115

Աշխարհ ամենայն 117

Նայեաց սիրով 119

Ցարեւելից մինչ ի մուտս	120
Տրտմահաղորդ	122
Ուրախացան ազգք մարդկան	123
Ստեղծող մանկանց	124
Ի գերեզման	126
Նոր ծաղիկ	128

ՄՈՒԹԱՐ ԱՅՐԻՎԱՆԵՑԻ (XIIIդ)

Սիրտ իմ սասանի	130
----------------------	-----

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՐԶՆԿԱՑԻ (XIIIդ)

Այսօր ձայնն հայրական	131
----------------------------	-----

ԱՌԱՔԵԼ ՍԻՆԵՑԻ (XIV-XVդդ)

Ով պարտիզպան	132
--------------------	-----

ԱՆԱՆՈՒՆ ՀՈԳԵԻՈՐ ԵՐԳԵՐ

Տիրամայրն հանդէպ Որդւոյն	136
Ո՞ւր ես, մայր իմ	138
Ի կոյս վիմէն	141
Ի Բեթղեհէմ	145
Քրիստոս փառաց Թազաւորն	152
Ի գալստեան Տեառն	154
Աւետիս քեզ, Մարիամ	156
Դիտելով	159
Ցարեաւ Քրիստոս այսօր	164
Յայն առաւօտին	168
Վարանիմ ի մեղաց	171
Այսօր անդրանիկ	173
Այսօր տօն է սուրբ Մինդեան	176
Ճնկի ծառին նման ես	177

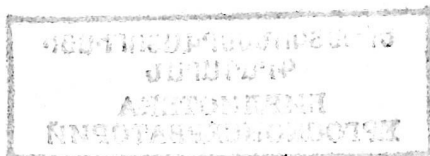
ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԵՐԳԱՍԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՄԱԿԱՐ ԵԿՄԱՆԱՆ (1856-1905)

Հոգի Աստուծոյ	180
Մարմին տէրունական	182
Ո՞վ է որպէս Տէր	183
Քրիստոս ի մէջ մեր	186
Սուրբ, սուրբ	187
Հայր մեր	189
Միայն սուրբ	191
Ամէն: Հայր սուրբ	192
Տէր, ողորմեա	193
Հրեշտակային	195
Գովեա Երուսաղէմ	198
Առաջի Քոյ, Տէր	200
Օրհնեալ է Աստուած	202
Յորժամ	204

ԿՈՄԻՏԱՍ (1869-1935)

Հայր մեր	205
Սուրբ, սուրբ	206
Որ յանէից	207
Տէր, ողորմեա	209

ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԳԵՐ

/Կազմող՝ Աննա Արեւշատեան/

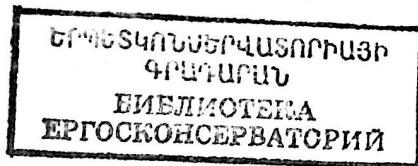

«Անահիտ» Հրատարակչութիւն
/Տնօրէն՝ Արտակ Ոսկանեան/
Երեւան, Իսահակեան 28
Հեռ.՝ 52 62 03

Սրբագրիչ՝ Մարգարիտ Իսկանդարեան
Զեւակորումը եւ էջադրումը՝ Վիտալի Ասրիբեւի

38137

Չափը՝ 70x90: Տպագրութիւնը՝ օֆսեթ:
Ծալալը՝ 13.5 տպ. մ.: Տպաքանակը՝ 500:

«...Ի՞նչ խոր շեշտ հաւատքի, ի՞նչ հզօր թոյսք կրօնական զգացման, ի՞նչ բարձր վերացում աստուածային խոկմանց, ի՞նչ ձօխութիւն վեհ սրածմանց, պերճ պարկերներու եւ լիւսն բացարարութեանց, եւ ի՞նչ լեզուի անբացարբեցի ներդաշնակութիւն՝ այդ երգերուն մէջ, որ դեռ այնչափ երիտասարդ են դարատր կեանքէ մը յերոյ, եւ այդ ամենուն հեղ, այն ինչ անոյշ, անբացարբեցի կերպով անոյշ երածչութիւն է, որ նիւթին ու բառին համեմար, երբեմն գրչուում, մերանադձութեան արցունքներով կը թաւայի, երբեմն զուարթ, վերին հրճուանքի լայն յորդումով մը կը ժայթթի, Աստուծոյ զգացմանը առցուած հոգիին բոլոր պաքներն ամենէն խորին արտայայտութեանը թարգմանելով: Ի՞նչ դիւցազներգութիւն, ի՞նչ ընդարձակ եւ անբողջական դիւցազներգութիւն է այն, զոր աստուածային մարտիրոսին վերջին շարաթէն ներշնչելով, մաս առ մաս յօրիներ են մեր հայրապետները»:

ԱՐՇԱԿ ՉՈՐԱՆՅԱՆ